

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

PLAN EWALUACJI

REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020

*Dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego
Uchwałą nr 1238/2015 z dnia 12 października 2015 roku z późniejszymi zmianami
i zatwierdzony przez Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020
Uchwałą nr 39/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku*

Opole, listopad 2015 roku

Przygotowanie Planu Ewaluacji RPO WO 2014-2020:

Jagoda Sokołowska
Maja Michniewicz
Małgorzata Kotowska (do lipca 2015 r.)
Dorota Matuszewska

Pod kierunkiem:

Waldemara Zadki,
Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej

Iwony Mąkolskiej – Frankowskiej
Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej (do kwietnia 2015 r.)

Ekspert zewnętrzny:

dr Anna Bruska (Uniwersytet Opolski)

Współpraca:

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - Krajowa Jednostka Ewaluacji

oraz

Uniwersytet Jagielloński i PSDB Sp. z o.o.

w ramach projektu pn. *Wsparcie procesu przygotowania planów ewaluacji na perspektywę 2014-2020*,
realizowanego na zlecenie Krajowej Jednostki Ewaluacji

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej
Jednostka Ewaluacyjna
45-867 Opole, ul. Hallera 9
tel. +48 77 44 82 175 (174, 167)
fax. +48 77 44 82 166
ewaluacja@opolskie.pl
www.rpo.opolskie.pl

Spis treści

I. Wstęp	5
II. Cele i zakres tematyczny procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020	7
III. System ewaluacji RPO WO 2014–2020. Zaangażowane podmioty i ich zadania	14
IV. Typy badań ewaluacyjnych i podejście do ich realizacji w ramach RPO WO 2014-2020	18
V. Planowane do realizacji badania ewaluacyjne w ramach RPO WO 2014-2020	24
VI. Rozwój potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WO 2014-2020.....	26
VII. Zasoby niezbędne do realizacji procesu ewaluacji w ramach RPO WO 2014-2020	32
VIII. Sprawozdawczość i monitoring realizacji Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020.....	34
IX. Szczegółowy opis badań ewaluacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach RPO WO 2014-2020	35
Załącznik 1 Wskaźniki rezultatu w ramach RPO WO 2014-2020	53
Załącznik 2 Wzór deklaracji obiektywności i poufności	58
Załącznik 3 Wzór deklaracji poufności Ewaluatora.....	59
Załącznik 4 Wzór kart oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego	60
Załącznik 5 Tabela rekomendacji.....	62

Spis skrótów

Skrót	Rozwinięcie skrótu
B+R	sektor badawczo - rozwojowy
DRP	Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GSEiM	Grupa Sterująca Ewaluacją i Monitoringiem
IP RPO WO 2014-2020	Instytucja Pośrednicząca RPO WO 2014-2020
IZ RPO WO 2014-2020	Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020
JE	Jednostka Ewaluacyjna
KE	Komisja Europejska
KM RPO WO 2014-2020	Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KOT	Krajowe Obserwatorium Terytorialne
MliR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
OOT	Opolskie Obserwatorium Terytorialne
OP	Oś Priorytetowa
ORFT	Opolskie Regionalne Forum Terytorialne
Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020 plan	Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020
PI	Priorytet inwestycyjny
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
ROT	Regionalne Obserwatorium Terytorialne
RPO WO 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
RPO WO 2014-2020 program	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020
SWR	System Wdrażania Rekomendacji
UMWO	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
ZWO	Zarząd Województwa Opolskiego
ZZ	Zespół Zadaniowy ds. ewaluacji tematycznych

I. Wstęp

Podstawą dla opracowania *Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020* (dalej plan / Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020) są dokumenty i wytyczne opracowane zarówno na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym.

Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020 stanowi uszczegółowienie zapisów zawartych w rozporządzeniach i wytycznych Komisji Europejskiej (KE)¹, Umowie Partnerstwa² oraz w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, jak również w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*³ (dalej: program, RPO WO 2014-2020). Niniejszy plan uwzględnia także doświadczenia płynące z ewaluacji programów operacyjnych wdrażanych w województwie opolskim w okresie 2007-2013, tj. *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* (RPO WO 2007-2013) i regionalnego komponentu *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* (PO KL).

Jednocześnie plan stanowi operacjonalizację wskazanego w powyższych dokumentach podejścia do procesu ewaluacji z perspektywy potrzeb i możliwości regionalnych, jak również konkretyzuje działania badawczo-analityczne w aspekcie interwencji wskazanych w RPO WO 2014-2020.

Celem Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020 jest wskazanie głównych kierunków działań ewaluacyjnych - w zakresie badań ewaluacyjnych i rozwoju potencjału ewaluacyjnego - planowanych do realizacji w okresie 2014-2023 oraz określenie sposobu organizacji tego procesu w województwie opolskim

Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020 określa i opisuje:

- cele i zakres tematyczny procesu ewaluacji,
- system instytucjonalny i organizacyjny procesu ewaluacji,
- sposoby realizacji ewaluacji oraz niezbędne do tego zasoby,
- działania informacyjne i szkoleniowe na rzecz wzmocnienia potencjału ewaluacyjnego,
- sposoby upowszechniania wiedzy o wynikach ewaluacji,
- system monitorowania realizacji planu
- planowane do realizacji badania ewaluacyjne.

Adresatami dokumentu są przede wszystkim: Jednostka Ewaluacyjna (JE), instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2014-2020 oraz przedstawiciele instytucji regionalnych i partnerów społeczno-gospodarczych, zaangażowani w prace Komitetu Monitorującego RPO WO 2014-2020 (KM RPO WO 2014-2020), członkowie Grupy Sterującej Ewaluacją i Monitoringiem (GSEiM) oraz osoby współpracujące z JE w ramach Zespołów Zadaniowych ds. ewaluacji tematycznych (ZZ).

Szczegółowy opis podejścia do realizacji badań ewaluacyjnych w województwie opolskim, uwzględniony w planie, ma na celu usystematyzowanie działań w dziedzinie ewaluacji i dostarczenie odbiorcom przedmiotowego materiału, w szczególności pracownikom JE oraz GSEiM i ZZ, zbioru wytycznych, których stosowanie pozwoli usprawnić proces ewaluacji RPO WO 2014-2020. Zakres współpracy JE z ww. podmiotami ma charakter operacyjny, stąd podjęto decyzję o wskazaniu w planie kluczowych etapów badania ewaluacyjnego i produktów z nich wynikających.

Plan pokazuje miejsce ewaluacji programów operacyjnych w systemie monitorowania i ewaluacji polityk rozwoju oraz szczegółowo precyzuje zadania i kompetencje poszczególnych podmiotów zaangażowanych w działania ewaluacyjne.

¹ *Guidance Document on Monitoring and Evaluation. European Regional Development Fund and Cohesion Fund oraz Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy. European Social Fund.*

² *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Umowa Partnerstwa*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Dokument przyjęty przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r.

³ *Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, grudzień 2014 r. Dokument przyjęty przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 r.

Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020 jest efektem prac Jednostki Ewaluacyjnej, eksperta zewnętrznego oraz wniosków ujętych w *Ewaluacji ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020*⁴. Dodatkowo na treści zawarte w planie (w szczególności w zakresie badań ewaluacyjnych) wpływ miały przeprowadzone w województwie opolskim trzy warsztaty w ramach wsparcia procesu przygotowania planów ewaluacji na perspektywę 2014-2020, zrealizowane przez konsorcjum badawcze (Uniwersytet Jagielloński i PSDb) na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (MliR).

Warsztaty przeprowadzone były w okresie od stycznia do marca 2015 r. i uczestniczyli w nich przedstawiciele: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (UMWO), Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki oraz Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska. W prace nad Planem ewaluacji RPO WO 2014-2020 zaangażowali się partnerzy społeczno-gospodarczy, za pośrednictwem Opolskiego Regionalnego Forum Terytorialnego, KM RPO WO 2014-2020 oraz GSEiM.

⁴ *Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020. Raport końcowy*, badanie ewaluacyjne zrealizowane przez ECORYS Polska Sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Warszawa 2014.

II. Cele i zakres tematyczny procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020

W porównaniu z procesem ewaluacji w poprzednim okresie programowania, perspektywa 2014-2020 wiąże się z potrzebą zwiększenia jakości realizowanych badań ewaluacyjnych i wykorzystania wyników z nich płynących podczas programowania i wdrażania programów operacyjnych.

Prócz tego oczekiwane jest zwiększenie wysiłków pod kątem dostarczania wiarygodnych dowodów na temat efektów realizacji programów, z uwzględnieniem tego, co mogłoby zostać osiągnięte w przypadku braku wsparcia. W takich przypadkach zalecane jest przeprowadzenie ewaluacji wpływu opartej na sytuacji kontrfaktycznej, tj. na porównaniu osiągniętych rezultatów z szacowanymi rezultatami, które mogłyby się pojawić pomimo braku interwencji lub realizację ewaluacji opartej na teorii.

Nowe zasady narzucają na instytucje zarządzające obowiązek ponownego zdefiniowania funkcji, działań i procedur wdrażanych w latach 2014-2020, w procesie ewaluacji. Zgodnie z wytycznymi Krajowej Jednostki Ewaluacji (KJE) zmiany te przyczynić się powinny do zwiększenia wiarygodności i użyteczności badań ewaluacyjnych. Oczekuje się, iż w ten sposób zrealizowane ewaluacje dostarczą - we właściwym czasie oraz przy wykorzystaniu odpowiedniej metodologii badawczej - właściwych informacji, użytecznych w procesie wdrażania programu.

Celem procesu ewaluacyjnego RPO WO 2014-2020 jest dostarczenie instytucjom zaangażowanym we wdrażanie programu wniosków i rekomendacji, pozwalających na⁵:

- podsumowanie efektów realizowanych działań oraz ustalenie związków przyczynowo-skutkowych między działaniami i efektami programu (funkcja konkluzyjna ewaluacji);
- poprawę jakości działań oraz podniesienie skuteczności, efektywności i użyteczności programu (funkcja formatyjna ewaluacji);
- zwiększenie poparcia społecznego i politycznego dla interwencji oraz podniesienie motywacji i współodpowiedzialności aktorów zaangażowanych w realizację programu, jednocześnie wzmacniając przejrzystość działań władz publicznych (funkcja społeczno-polityczna).

Komisja Europejska podaje, iż *ewaluację przeprowadza się w celu poprawy jakości projektowania i wdrażania programów, jak również w celu analizy ich skuteczności, efektywności i wpływu. Wpływ programów jest ewaluowany w świetle zadań każdego z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w odniesieniu do wymiernych celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, i z uwzględnieniem wielkości programu, w odniesieniu do PKB oraz poziomu bezrobocia na terenie objętym programem*⁶.

Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju ujmują ewaluację przez pryzmat jej celów i działań *jako badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie, w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych*⁷.

Literatura przedmiotu wskazuje na wiele innych definicji, podkreślających różne aspekty samego procesu ewaluacji, uwypuklających jej zróżnicowane cele, czy też odmienne kryteria samego momentu oceny⁸.

⁵ Por. Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 22 września 2015 r., s. 20-21.

⁶ Art. 54 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

⁷ Por. Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, dz. cyt., s. 4.

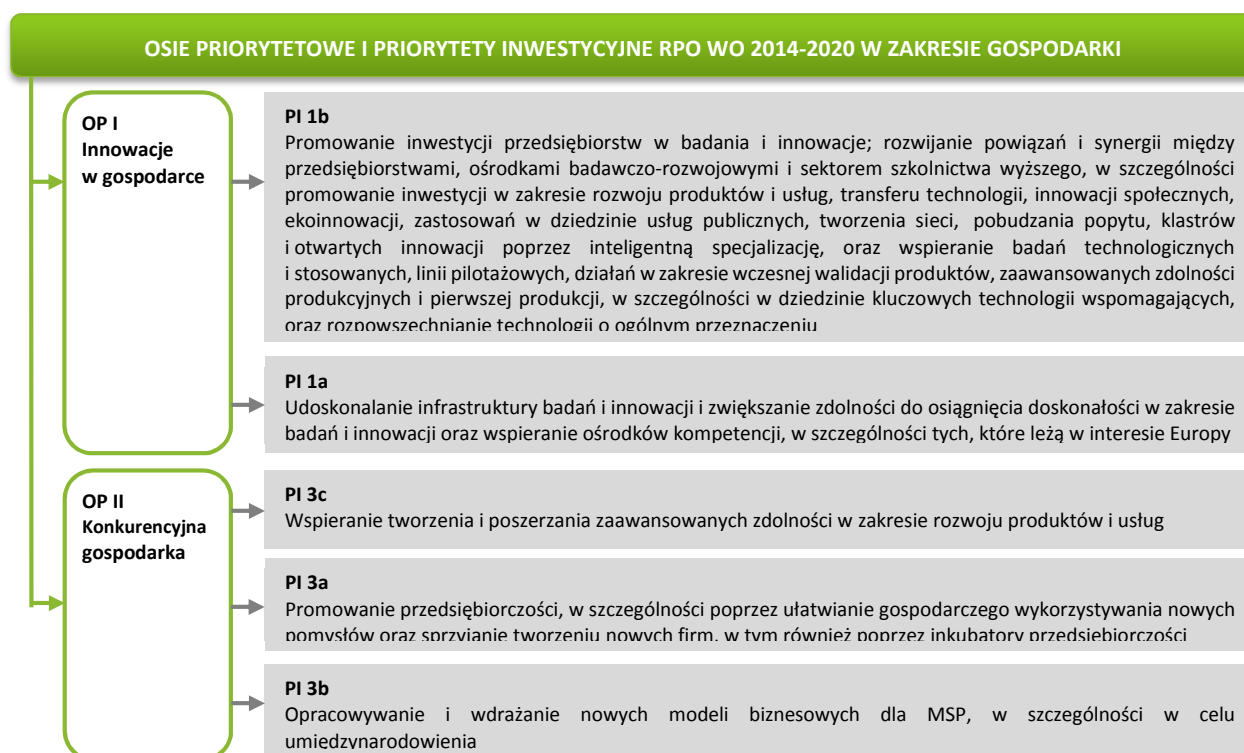
⁸ Por. K. Olejniczak, *Teoretyczne podstawy ewaluacji ex post*, w: A. Haber (red.), *Ewaluacja ex post. Teoria i praktyka badawcza*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2007, s. 16-17.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, m.in. obok *Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020*⁹, *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020*¹⁰ oraz *Strategii Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014-2020*¹¹, jest jednym z instrumentów realizacji polityki rozwoju województwa opolskiego określonej w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku*¹².

Dokument ten określa priorytety i obszary interwencji, pożądane rezultaty podejmowanych działań, finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na lata 2014-2020, ukierunkowane głównie na wsparcie innowacyjności, sektora MSP, wysokiej jakości kształcenia, rynku pracy sprzyjającego włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnienia oraz spójności społecznej, przyrost wydajności a także włączenie się w budowanie gospodarki niskoemisyjnej.

Cele tematyczne programu oraz przyporządkowane do nich rezultaty wraz z ich wartościami i źródłami weryfikacji ujęte zostały w Załączniku nr 1. Proces ewaluacji RPO WO 2014-2020 jest odpowiedzią na wskazane w programie inicjatywy wspierające istniejące potencjały regionalne (w ujęciu przestrzennym, społecznym i gospodarczym). Badania ewaluacyjne planowane są zgodnie ze strukturą programu, obejmującą 11 Osi priorytetowych (OP) i przyporządkowane do nich Priorytety inwestycyjne (PI)¹³. Interwencje podejmowane w ramach programu zobrazowane zostały na kolejno prezentowanych schematach, grupujących OP i PI w trzech strategicznych obszarach, zgodnie z logiką wdrażania RPO WO 2014-2020, tj.: gospodarki (schemat 1), infrastruktury (schemat 2) oraz społeczeństwa (schemat 3).

Schemat 1. Zakres interwencji RPO WO 2014-2020 w obszarze gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WO 2014-2020.

⁹ *Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020. Opolskie dla rodziny*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, wrzesień 2014 r.

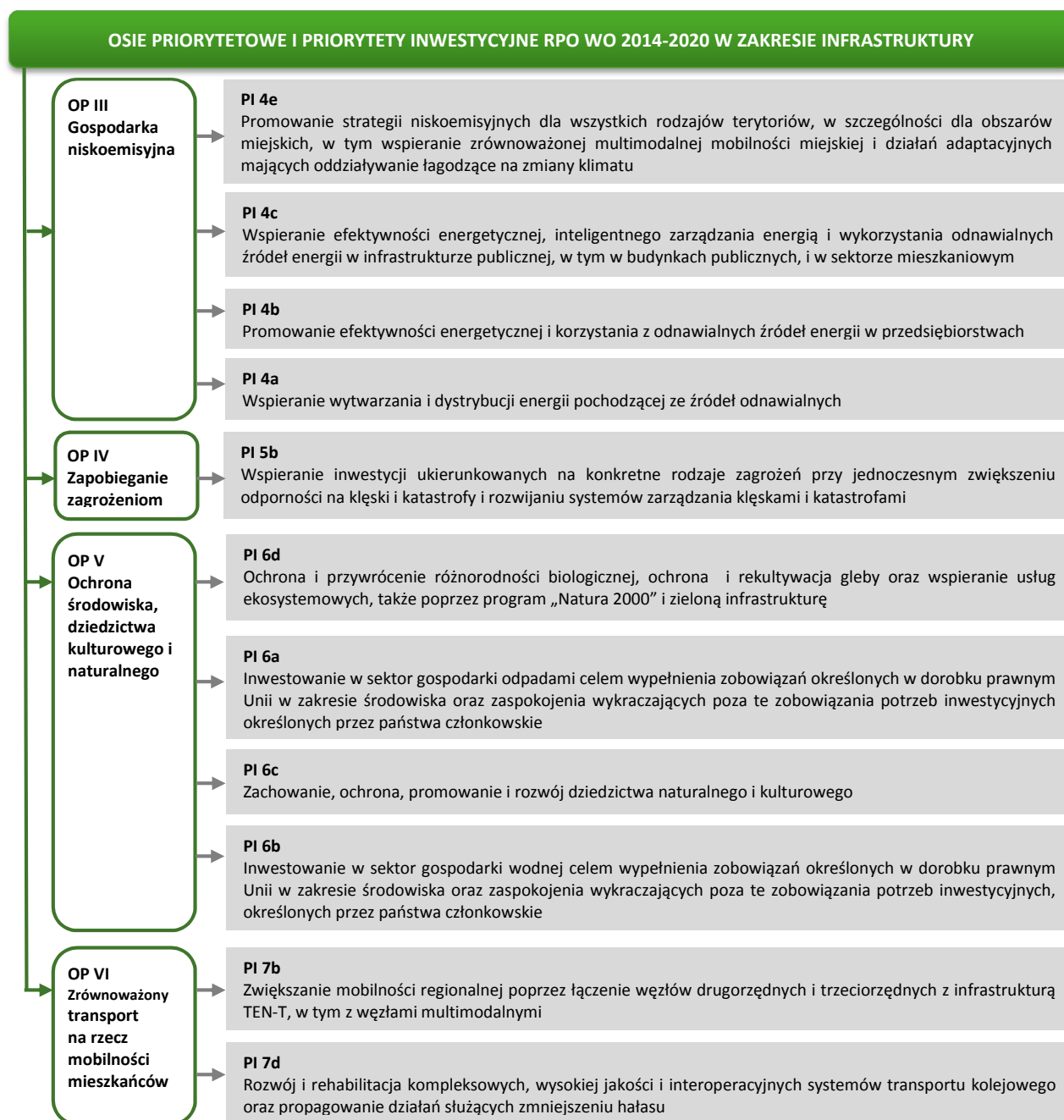
¹⁰ *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, lipiec 2014 r.

¹¹ *Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014-2020*, Opole, grudzień 2014 r.

¹² *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, grudzień 2012 r.

¹³ Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych w ramach RPO WO 2014-2020 szczegółowo obrazuje Tabela 1 ujęta w programie, s. 26-35 oraz *Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020 [Sekcja 1]. Załącznik nr 1 do RPO WO 2014-2020*, s. 11-76.

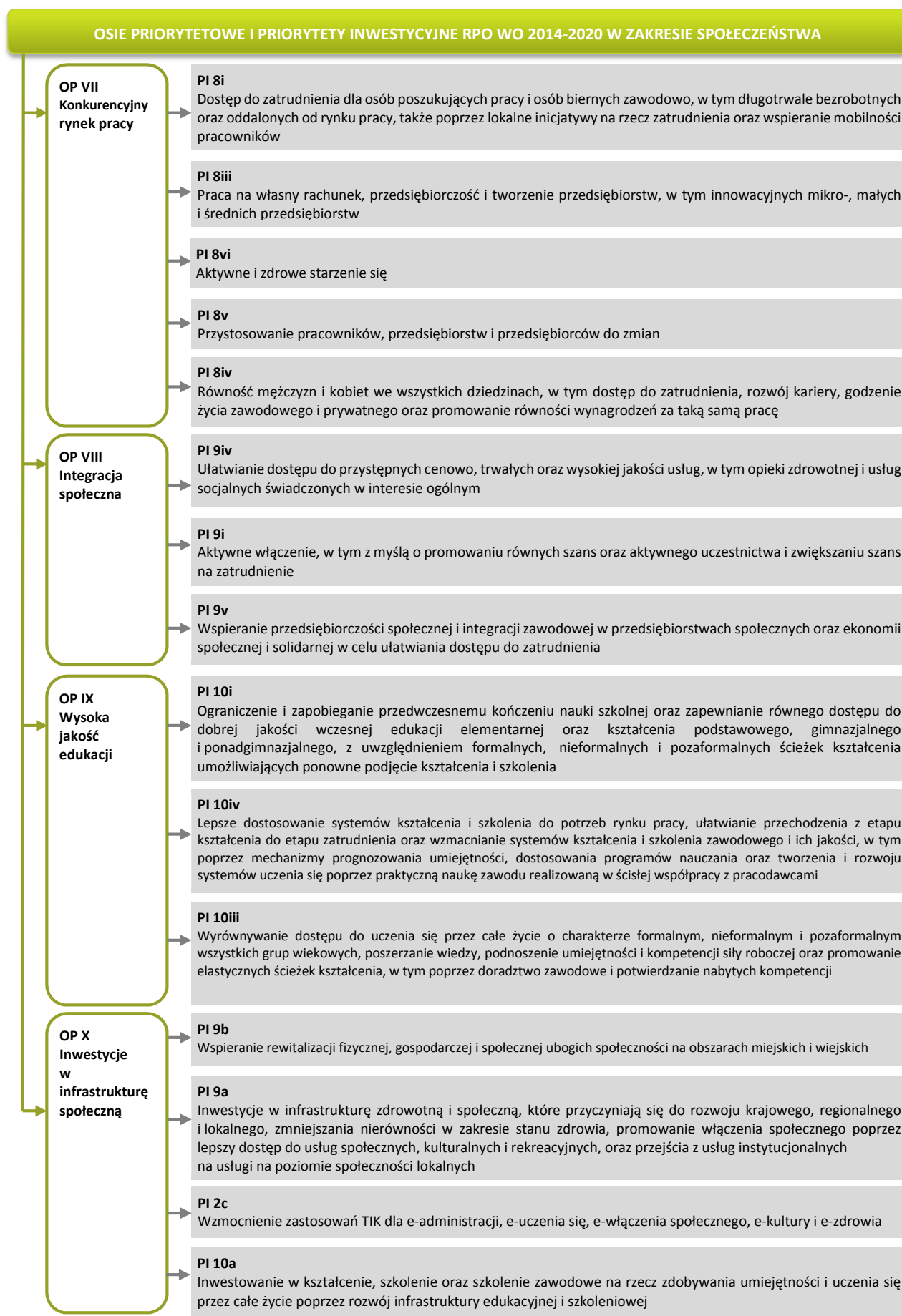
Schemat 2. Zakres interwencji RPO WO 2014-2020 w obszarze infrastruktura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WO 2014-2020.

Szczególne znaczenie dla województwa w ramach RPO WO 2014-2020 ma wsparcie Obszaru Strategicznej Interwencji Depopulacja. Niekorzystne trendy demograficzne jakie występują w regionie, kwalifikuje województwo do objęcia go w całości kategorią obszaru problemowego. Element ten podlegać będzie także szczególnej uwadze w ramach realizowanych badań ewaluacyjnych, w szczególności pod kątem interwencji opisanych na kolejnym schemacie.

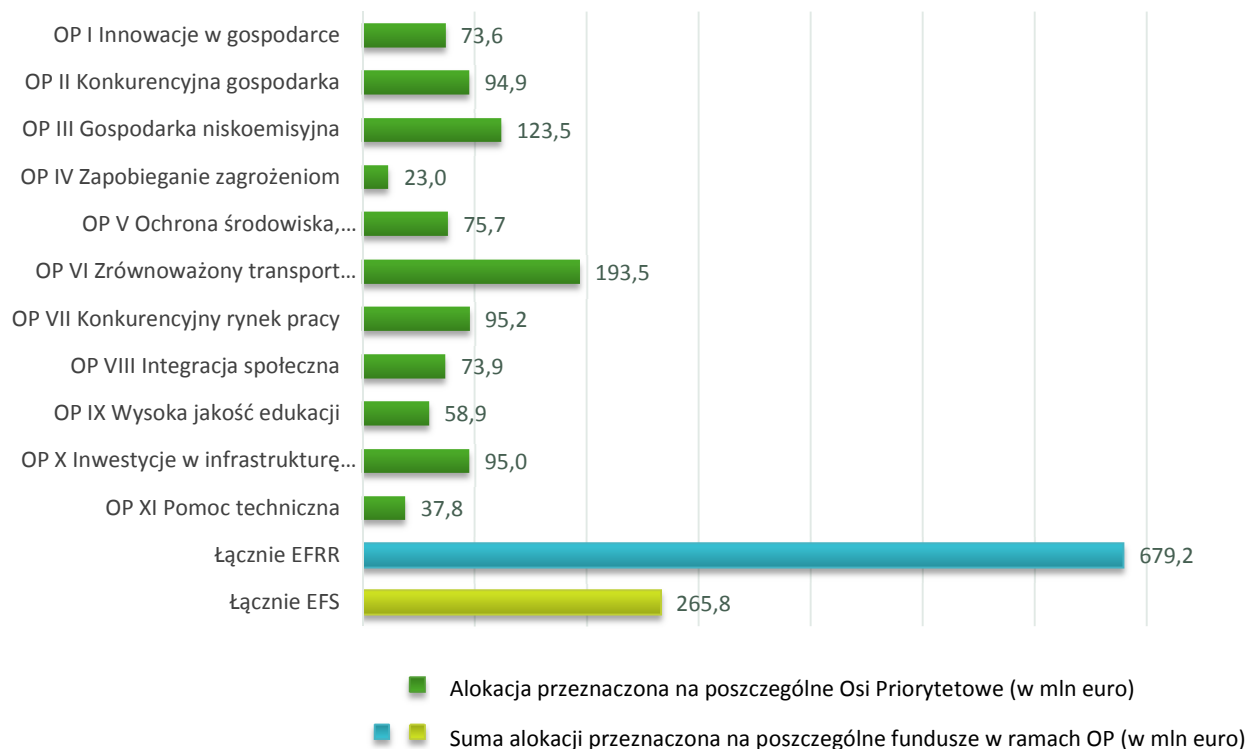
Schemat 3. Zakres interwencji RPO WO 2014-2020 w obszarze społeczeństwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WO 2014-2020.

Ponadto w ramach RPO WO 2014-2020 występuje Oś Priorytetowa XI: *Pomoc Techniczna*, która odpowiada za prawidłową realizację powyższych interwencji, ukierunkowana na wzmocnienie instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020, w tym odpowiedzialnych za monitorowanie i ewaluację programu. Łączna wartość środków zaangażowanych w realizację RPO WO 2014-2020 wynosi 944 967 792,00 EUR.

Wykres 1. Alokacja na Osie Priorytetowe RPO WO 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WO 2014-2020.

Doświadczenia okresu 2007-2013 w zakresie ewaluacji programów - prowadzonej w oparciu o *Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007–2013* oraz *Program Operacyjny Kapitał Ludzki* (komponent regionalny) - stanowiły podstawę dla określenia zasad ewaluacji okresu 2014-2020 (w zakresie systemu, rozwiązań organizacyjnych, procedur oraz działań w zakresie rozwoju potencjału ewaluacyjnego regionu).

W poprzednim okresie programowania zrealizowano łącznie 24 ewaluacje /schemat 4/, w tym:

- 9 badań w zakresie analizy i oceny działań podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013,
- 6 ewaluacji dotyczących interwencji realizowanych w ramach PO KL,
- 7 badań zintegrowanych w ramach PO KL i RPO WO 2007-2013,
- 2 ewaluacje ex ante RPO WO 2014-2020.

Wnioski i rekomendacje opracowane w ramach ww. badań ewaluacyjnych stanowią także wkład do ewaluacji przeprowadzanych w okresie 2014-2020. Dzięki ich wynikom możliwe będzie porównanie obu perspektyw przez pryzmat funkcjonujących rozwiązań, oferowanego wsparcia, użyteczności, efektywności i skuteczności interwencji.

Schemat 4. Ewaluacje zrealizowane w zakresie PO KL i RPO WO 2007-2013 w województwie opolskim w latach 2008-2015

RPO WO 2007-2013/RPO WO 2014-2020		PO KL
2007/8	Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013	Ocena systemu zarządzania i wdrażania PO KL na poziomie regionalnym
		Ocena beneficjentów ostatecznych działania 2.6 ZPORR z rekomendacją do wdrażania działania 8.2 PO KL w województwie
	Ocena działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013 w województwie opolskim	
2009	Ocena systemu wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013	
	Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013	
	Ocena zdolności i potrzeb pozyskiwania środków pomocowych UE przez jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego (w kontekście RPO WO 2007-2013)	
2010	Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia	Identyfikacja i ocena podjętych lub planowanych do podjęcia lokalnych inicjatyw na terenach wiejskich w ramach PO KL w latach 2007-2013 w województwie opolskim
		Bariery i problemy w realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w województwie opolskim
2011	Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim	
	Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim	Projekty partnerskie w ramach PO KL w województwie opolskim
2012	Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu	
	Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE	
	Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny	
2013	Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim	
	Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020	
	Ocena działań informacyjno-promocyjnych RPO WO 2007-2013 i PO KL z rekomendacją do przedsięwzięć w okresie 2014-2020	
2014	Wyzwania rozwojowe gmin województwa opolskiego w kontekście zielonej gospodarki	
	Ewaluacja ex-ante instrumentów finansowych RPO WO 2014-2020	
2015		Przegląd i ocena działań służących włączeniu społecznemu i zawodowemu oraz identyfikacja skutecznych i trwałych rozwiązań możliwych do wdrożenia w ramach RPO WO 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne.

Doświadczenia okresu 2007-2013, w tym w szczególności zalecenia opracowane w ramach badań przeprowadzonych w regionie od 2012 do 2014 roku miały istotny wpływ na kształt programowania obecnej perspektywy finansowej w województwie opolskim. W zależności od ich tematyki i charakteru zostały one ujęte m.in. w dokumentach i wytycznych RPO WO 2014-2020 pod kątem działań na przykład związanych z:

a) organizacją systemu wdrażania RPO WO 2014-2020, a mianowicie:

- zachowaniem podziału zadań pomiędzy poszczególnymi instytucjami wdrażającymi program na podobnym poziomie - jak w okresie 2007-2013,
- zmniejszeniem obciążeń administracyjnych dla beneficjentów oraz upraszczaniem procedur związanych z aplikowaniem o wsparcie ze środków europejskich,
- udoskonaleniem i uzupełnieniem działań komunikacyjnych oraz zwiększeniem dostępności i odbioru językowego publikacji informacyjno-promocyjnych,
- bieżącym dostosowaniem szkoleń do potrzeb poszczególnych kategorii odbiorców.

b) realizacją projektów w RPO WO 2014-2020, a mianowicie:

- podtrzymaniem wagi projektów realizowanych w partnerstwie,
- dalszym kompleksowym planowaniem udzielanego wsparcia,
- wspieraniem konkretnych grup docelowych, na podstawie wyników analiz prowadzonych w tym zakresie przez beneficjentów wsparcia,
- szerszym zastosowaniem zwrotnych instrumentów inżynierii finansowej,
- większym wsparciem projektów, których celem jest wdrożenie w przedsiębiorstwie innowacji oraz rozbudowa zaplecza badawczego jednostek naukowo-badawczych na rzecz przedsiębiorczości,
- dalszym wspieraniu kształcenia zawodowego z perspektywy potrzeb rynku pracy,
- dalszą realizacją projektów w zakresie rewitalizacji na obszarach miejskich.

III. System ewaluacji RPO WO 2014–2020. Zaangażowane podmioty i ich zadania

System ewaluacji RPO WO 2014-2020 zbudowany został przy uwzględnieniu następujących zasad:

- integralności procesów monitorowania w ramach RPO WO 2014-2020 i SRWO 2020;
- komplementarności działań badawczo-ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2014-2020 i SRWO 2020;
- realizacji programu w oparciu o wiarygodne fakty, dane i społeczno-ekonomiczne teorie naukowe;
- niezależności procesu ewaluacji w stosunku do instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu;
- przejrzystości realizowanych badań, w tym udostępnianie ich szerokiemu gronu odbiorców;
- partnerstwa i współuczestnictwa różnych instytucji oraz podmiotów.

Działania ewaluacyjne w województwie opolskim koordynuje Zarząd Województwa Opolskiego, w imieniu którego proces ewaluacji realizuje **Jednostka Ewaluacyjna** osadzona w Departamencie Polityki Regionalnej i Przestrzennej UMWO. Wśród głównych zadań JE wymienić należy¹⁴:

- c) opracowanie, wdrażanie, monitorowanie i aktualizowanie Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020;
- d) realizację i koordynację badań ewaluacyjnych oraz monitorowanie postępu wdrażania rekomendacji;
- e) przedstawianie wyników badań ewaluacyjnych w zakresie oceny programu, w tym podejmowanie działań wynikających z ich zaleceń (m.in. podczas posiedzeń KM RPO WO 2014-2020);
- f) współpracę i wymianę informacji w zakresie procesu ewaluacji z interesariuszami tego procesu;
- g) raportowanie wyników ewaluacyjnych interesariuszom procesu ewaluacji;
- h) rozwój potencjału ewaluacyjnego;
- i) udostępnianie informacji nt. procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 opinii publicznej, w tym w zakresie badań ewaluacyjnych, ich wyników i konsekwencji ich zastosowania.

Organizacja instytucjonalna procesu ewaluacji w województwie opolskim, zorientowana została na funkcjonalną niezależność procesu ewaluacji oraz regulujących go procedur - co zapewnia obiektywność i autonomiczność w stosunku do podmiotów odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie RPO WO 2014-2020. Funkcjonalna niezależność procesu ewaluacji zostanie zapewniona poprzez:

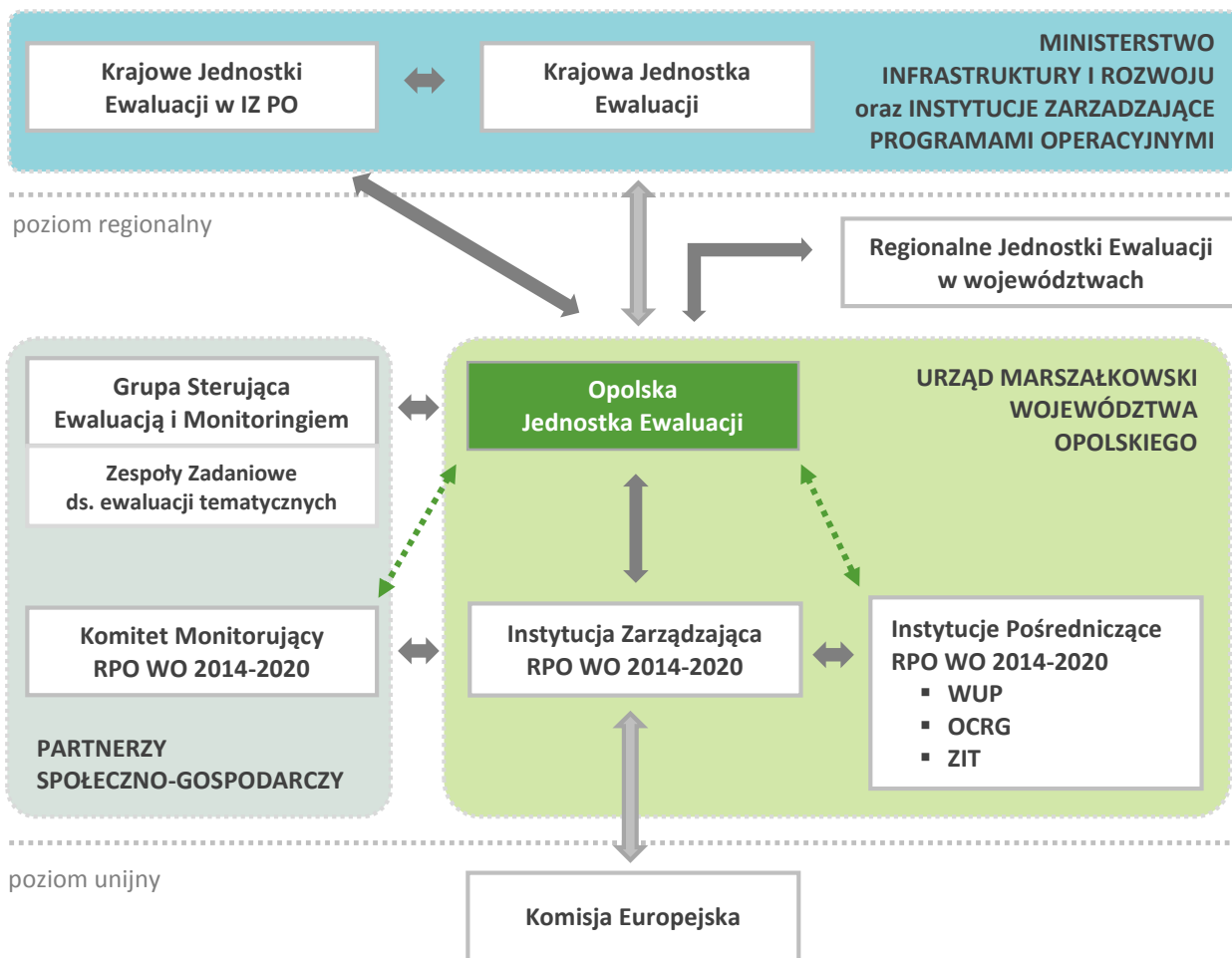
- funkcjonowanie jednej JE koordynującej proces ewaluacji całego programu (brak tożsamyh jednostek w Instytucjach Pośredniczących RPO WO 2014-2020);
- umiejscowienie JE poza strukturami Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych - odpowiedzialnego za programowanie, wdrażanie i monitorowanie RPO WO 2014-2020;
- realizację większości badań ewaluacyjnych przez ekspertów lub podmioty zewnętrzne względem IZ RPO WO 2014-2020;
- wyodrębnienie budżetu na realizację procesu ewaluacji.

Proces ewaluacyjny w województwie opolskim realizowany jest w ramach sieci powiązań (interakcji) pomiędzy jego indywidualnymi i instytucjonalnymi uczestnikami. Podmioty tworzące ten ekosystem ewaluacyjny, w różnym stopniu zaangażowane są we wskazane powyżej zadania, co przedstawione zostało na kolejnym schemacie /zob. schemat 5/.

¹⁴ Załącznik nr 5 do RPO WO 2014-2020. System instytucjonalny w RPO WO 2014-2020 [Sekcja 7], Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, grudzień 2014, s. 10.

Schemat 5. System instytucjonalny procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020

poziom krajowy

Źródło: Opracowanie własne.

Kluczowymi podmiotami współpracującymi z JE, a zarazem głównymi adresatami rekomendacji wynikających z badań ewaluacyjnych są instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2014-2020, a mianowicie:

- Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020:** Zarząd Województwa Opolskiego, którego obowiązki w tym zakresie realizuje Departament Koordynacji Programów Operacyjnych, UMWO;
- Instytucje Pośredniczące RPO WO 2014-2020:**
 - Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki (OCRG) - jednostka budżetowa Samorządu Województwa Opolskiego wdrażająca wybrane PI w zakresie EFRR, a mianowicie: 1b, 3b, 3c, 4a, 4b, 4c, 9a;
 - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu (WUP) - jednostka budżetowa Samorządu Województwa Opolskiego wdrażająca wybrane PI w zakresie EFS, a mianowicie: 8i, 8iii, 8iv, 9v, 10i, 10iv;
 - Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) - partnerstwo w postaci Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska wdrażające wybrane PI, a mianowicie: 3a, 4c, 4e, 6c, 10i, 10iv.

Powyższe podmioty w ramach procesu ewaluacji są w szczególności odpowiedzialne za:

- konsultowanie zapisów Planu Ewaluacji RPO WO 2014-2020;
- gromadzenie, przetwarzanie oraz udostępnianie danych i informacji niezbędnych do realizacji badań ewaluacyjnych;

- c) wdrażanie wniosków i rekomendacji wynikających z ewaluacji w formie działań naprawczych oraz usprawnień wpływających na skuteczną i efektywną realizację programu;
- d) uczestnictwo w GSEiM oraz realizację zadań do niej przyporządkowanych;
- e) udział w pracach KM RPO WO 2014-2020 oraz realizację zadań do niego przyporządkowanych.

Dodatkowo IZ RPO WO 2014-2020 odpowiedzialna jest za zapewnienie odpowiednich zasobów organizacyjno-kadrowych i środków finansowych do prowadzenia działań ewaluacyjnych. Ponadto koordynuje prace KM RPO WO 2014-2020, w tym dostarcza mu dane (m.in. za pośrednictwem JE) dotyczące postępów programu w osiąganiu celów, dane finansowe i rzeczowe oraz opracowuje sprawozdania z realizacji programu i przedkłada je KE.

IZ RPO WO 2014-2020 w drodze uchwały powołała partnerski KM RPO WO 2014-2020, którego skład stanowią przedstawiciele: strony rządowej i samorządowej, organizacji związkowych, organizacji pracodawców, izb gospodarczych, organizacji pozarządowych i środowiska naukowego. Partnerski charakter Komitetu oznacza ścisłą współpracę między instytucjami publicznymi, partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie na każdym szczeblu w trakcie całego cyklu programowania obejmującego przygotowanie, wdrożenie, monitorowanie i ocenę.

Udział **Komitetu Monitorowania RPO WO 2014-2020**¹⁵ w procesie ewaluacji polega na:

- a) zatwierdzaniu Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020,
- b) analizie postępów realizacji planu i akceptacji proponowanych w nim zmian,
- c) rekomendowaniu obszarów, które powinny zostać poddane ewaluacji w ramach programu,
- d) zapoznawaniu się z wynikami badań ewaluacyjnych (gł. rekomendacjami) i sposobem ich wdrożenia.

Z poziomu centralnego proces ewaluacji w województwie opolskim nadzorowany jest przez **Krajową Jednostkę Ewaluacji** (KJE, umiejscowioną w strukturach MliR), do zadań której należy¹⁶:

- a) koordynowanie ewaluacji polityki spójności w latach 2014-2020;
- b) realizacja procesu ewaluacji horyzontalnych na poziomie Umowy Partnerstwa;
- c) koordynacja i realizacja działań mających na celu rozwój potencjału i kultury ewaluacyjnej.

W celu zachowania zasady partnerstwa oraz koordynacji procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 oraz procesu monitorowania i ewaluacji polityk rozwoju w 2014 r. Zarząd Województwa Opolskiego powołał **Grupę Sterującą Ewaluacją i Monitoringiem**¹⁷ - bezpośrednio współpracującą z Jednostką Ewaluacji i Opolskim Obserwatorium Terytorialnym¹⁸. Rolą GSEiM jest w szczególności współpraca przy:

- a) prowadzeniu, monitorowaniu i ocenie regionalnej polityki rozwoju;
- b) konsultowaniu i monitorowaniu Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020;
- c) identyfikacji tematów ewaluacji w zakresie RPO WO 2014-2020 oraz badań i analiz dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego województwa;
- d) opiniowaniu wniosków i zaleceń wypracowanych w ramach badań ewaluacyjnych;
- e) rozwoju potencjału ewaluacyjnego w regionie.

¹⁵ KM RPO WO 2014-2020 powołany został uchwałą nr 249/2015 Zarządu Województwa Opolskiego z 10.02.2015 r. Łącznie w pracach Komitetu uczestniczy 66 osób: członkowie, obserwatorzy i przedstawiciele Komisji Europejskiej.

¹⁶ Szczegółowy zakres zadań KJE i podmioty z którymi współpracuje określają *Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 10-12.

¹⁷ GSEiM powołana została uchwałą nr 5177/2014 Zarządu Województwa Opolskiego z 16.06.2014 r. Grupa liczy ok. 30 osób. W latach 2007-2013 funkcjonowała Grupa Sterująca Ewaluacją - powołana wyłącznie dla potrzeb współpracy przy realizacji procesu ewaluacji RPO WO 2007-2013 i PO KL (komponent regionalny).

¹⁸ Opolskie Obserwatorium Terytorialne (OOT), zgodnie z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.*, umiejscowione zostało w Departamencie Polityki Regionalnej i Przestrzennej (Uchwała nr 3473/2013 ZWO z dnia 25.03.2013 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego UMWO). OOT odpowiedzialne jest głównie za bieżącą i rzetelną ocenę zachodzących procesów rozwojowych oraz weryfikację stopnia osiągania celów strategicznych województwa; rozwój systemu monitorowania efektów prowadzonej polityki rozwoju oraz prowadzenie badań i analiz nt. sytuacji województwa w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym.

Stałymi członkami GSEiM są przedstawiciele: JE, departamentów merytorycznych UMWO, instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu, partnerów społeczno-gospodarczych, KM RPO WO 2014-2020, środowiska naukowego, obserwatoriów funkcjonujących w regionie (Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy w WUP oraz Obserwatorium Polityki Społecznej w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Opolu) a także Urzędu Statystycznego w Opolu.

Dodatkowym wsparciem JE są **Zespoły Zadaniowe ds. ewaluacji tematycznych** (ZZ) - powoływane każdorazowo na potrzeby realizowanych badań. Tym samym skład ZZ uzależniony będzie od zakresu i problematyki ewaluacji oraz może być ustalany spośród przedstawicieli: GSEiM, JE (pełniących rolę koordynatora badania w ramach danej ewaluacji), instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020, UMWO, pracowników IZ innych programów operacyjnych oraz KJE, jak również ekspertów zewnętrznych, których dobór będzie uzależniony od przedmiotu badania.

W stosunku do GSEiM zespoły pełnią rolę operacyjną i współpracują z JE przy:

- a) formułowaniu szczegółowego zakresu i przedmiotu ewaluacji (w tym ich celów, obszarów badawczych, metodologii, źródeł danych, itp.);
- b) opisywaniu kryteriów wyboru Wykonawcy oraz kryteriów oceny ofert;
- c) monitorowaniu postępu prac Wykonawcy w ramach ewaluacji;
- d) ocenie produktów ewaluacji;
- e) operacjonalizacji wniosków i rekomendacji sformułowanych przez Wykonawcę;
- f) monitorowaniu procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku badań ewaluacyjnych.

Przedstawiony system procesu ewaluacji, w tym zaangażowane w działania ewaluacyjne instytucje gwarantują systematyczny przepływ informacji w zakresie monitorowania i ewaluacji RPO WO 2014-2020. Ponadto podmioty reprezentujące partnerów społecznych oraz środowiska naukowe zaangażowane w ww. system za pośrednictwem GSEiM, KM RPO WO 2014-2020 zapewnią wyższą jakość procesu ewaluacji, a tym samym użyteczność wniosków i rekomendacji.

IV. Typy badań ewaluacyjnych i podejście do ich realizacji w ramach RPO WO 2014-2020

W ramach RPO WO 2014-2020 przeprowadzane będą różnego rodzaju ewaluacje, których charakter (typ) uzależniony będzie m.in. od momentu realizacji interwencji i ewaluacji (zgodne z zapisami tabeli 1).

Tabela 1. Rodzaj ewaluacji ze względu na moment badania

Lp.	Rodzaj ewaluacji	Opis ewaluacji
1	ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem realizacji programu)	wykonana została na przełomie lat 2012/2013, przed wdrożeniem programu, w celu poprawy jakości RPO WO 2014-2020, głównie pod kątem analizy logiki interwencji i oceny trafności, spójności i spodziewanej skuteczności działań. Dodatkowo w 2014 r. zrealizowano ewaluację ex-ante w zakresie instrumentów finansowych RPO WO 2014-2020.
2	ewaluacja on-going (w trakcie realizacji programu)	realizowana w trakcie okresu programowania w zakresie oceny skuteczności, efektywności i wpływu programu, umożliwiającą korygowanie interwencji na bieżąco oraz identyfikację ewentualnych problemów, słabości strukturalnych (celem ich ewentualnej korekty) lub zmian w otoczeniu zewnętrznym.
3	ewaluacja mid-term (w połowie okresu wdrażania programu)	ewaluacja przeprowadzana na półmetku realizacji programu, w zakresie analizy pierwszych produktów i rezultatów, co pozwala ocenić efekty wdrażania interwencji (pokazuje, w jaki sposób założenia przekładane są na działania i wskazuje konieczne zmiany)
4	ewaluacja ex post (po zakończeniu realizacji programu)	przeprowadzana po zakończeniu interwencji, podsumowująca i oceniająca jej przebieg i czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie interwencji oraz efekty programu, w tym jego wkład w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Art. 55-57 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006* oraz *Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, Projekt*, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, styczeń 2014 r., s. 4.

Niniejszy plan ewaluacji koncentruje się na badaniach w zakresie RPO WO 2014-2020, tj. na ewaluacjach programowych, poświęconych zbadaniu istoty, wpływu i znaczenia działań realizowanych w ramach programu, w tym uwzględniających logikę interwencji.

Ewaluacje horyzontalne, obejmujące swym zakresem kilka interwencji lub/i obszarów problemowych jednocześnie (mogą być realizowane np. pod kątem programów operacyjnych okresu 2007-2013 lub programów 2014-2020 koordynowanych na poziomie centralnym).

W obecnym okresie programowania, obok ewaluacji procesowych (koncentrujących się głównie na analizie i ocenie działań związanych z wdrażaniem i funkcjonowaniem programu) w większym stopniu przeprowadzane będą ewaluacje identyfikujące rzeczywiste efekty interwencji (zarówno w aspekcie odbiorców wsparcia, jak i sytuacji społeczno-gospodarczej regionu) oraz badania koncentrujące się na analizie, które działania programu i dlaczego odznaczają się największą / najmniejszą skutecznością, efektywnością i trwałością. Służyć temu będą w szczególności ewaluacje wpływu – oceniające zmiany (zarówno zamierzone, jak i niezamierzone), interwencji (projektu, programu, polityki). W ramach ewaluacji wpływu realizowane mogą być badania polegające na porównaniu osiągniętych rezultatów z szacowanymi rezultatami, które mogą się pojawić pomimo braku interwencji (ewaluacje kontrfaktyczne) oraz ewaluacje oparte na teorii - badania, których celem jest głównie informowanie o realizacji i efektach programu oraz o tym w jaki sposób i dlaczego program osiągnął określone rezultaty¹⁹.

¹⁹ *Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 4-5. Więcej nt. ewaluacji kontrfaktycznych w: *Projektowanie i zlecanie ewaluacji wpływu opartych na sytuacji kontrfaktycznej. Praktyczne wytyczne dla Instytucji Zarządzających EFS*. Komisja Europejska, DG ds. Zatrudnienia, październik 2012 r.

Jednostka Ewaluacyjna może przeprowadzać ewaluacje we własnym zakresie i przy wykorzystaniu swoich zasobów administracyjnych (**ewaluacje wewnętrzne**). Ewaluacje te w szczególności będą mieć charakter uzupełniający w stosunku do ewaluacji zewnętrznych (ze względu na zasoby kadrowe, którymi dysponuje JE). Głównym instrumentem ewaluacji RPO WO 2014-2020 będą **ewaluacje zewnętrzne**, przeprowadzane przez niezależnych evaluatorów²⁰, których rolą będzie dostarczenie wyników w zakresie oceny programu. Podejście takie zapewni obiektywizm przedstawianych opinii, przez podmioty niezaangażowane w proces przygotowania i wdrażania RPO WO 2014-2020 i niezwiązane z UMWO. Uzupełnieniem przedmiotowych ewaluacji – są **badania mieszane**, których wyniki uzyskane zostaną przy jednoczesnej realizacji analizy zewnętrznej i wewnętrznej.

Obustronne zaangażowanie w realizację badania wymaga **podejścia partycypacyjnego do ewaluacji** - „interaktywnego”, odznaczającego się bardziej aktywną formą współpracy, w której partnerzy, uczestnicy programu (interesariusze ewaluacji) są jednocześnie równorzędnymi aktorami procesu badawczego. Silniejsza koncentracja na tego typu ewaluacji w okresie 2014-2020 pozwoli na skuteczniejsze formułowanie bardziej użytecznych rozwiązań naprawczych, co zwiększy szanse ich wdrożenia.

Rozwój procesu ewaluacji w ramach programowania 2004-2006 i 2007-2013 wpłynął na wytworzenie bogatego zbioru informacji. W obecnym okresie programowania konieczne jest bardziej intensywne ich wykorzystywanie poprzez przegląd zrealizowanych ewaluacji, analiz i ekspertyz, w tym syntetyzowanie ich wyników i wyciąganie strategicznych wniosków w kontekście potrzeb decyzyjnych. Pomóc w tym może realizacja²¹:

- **metaanaliz** - wykorzystujących wyniki zrealizowanych badań, które wykonywane są wg określonej uprzednio (spójnej) metodologii;
- **metaewaluacji** - podsumowań wniosków i rekomendacji z badań ewaluacyjnych, tj. prowadzenie badań których przedmiotem są zbiory ewaluacji (potocznie „ewaluacja ewaluacji”), a jednym z jej celów jest ocena przeprowadzonych badań i wartości uzyskanych zaleceń.

Ewaluacja, niezależnie od tematyki podejmowanego badania, realizowana jest według określonego schematu. Kolejne ustandaryzowane etapy ewaluacji regionalnych przedstawiono na schemacie 6.

Schemat 6. Etapy badań ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne.

Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020, określa wstępnie temat, zakres, metodologię i harmonogram realizacji poszczególnych badań ewaluacyjnych, stąd decyzja o rozpoczęciu badania uzależniona będzie od zapisów w nim ujętych. Z uwagi na kumulację badań w niektórych latach (np. ze względu na potrzebę uzyskania

²⁰ Wybór podmiotów przeprowadzających ewaluacje zewnętrzne odbywa się zgodnie z zapisami Ustawy Prawo zamówień publicznych oraz *Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz organizacji, składu i trybu pracy komisji przetargowej oraz zakresu obowiązków członków tej komisji*. Działania te podejmowane są we współpracy z Departamentem Organizacyjno-Administracyjnym.

²¹ Zob. S. Bienias: *Metaewaluacja jako narzędzie służące projektowaniu przyszłych interwencji publicznych. Przykłady zastosowania w ramach Polityki Spójności*, w: A. Haber, R. Trzciński (red.), *Ocena wpływu i prognozowanie efektów w badaniach ewaluacyjnych*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011, s. 10.

danych dla potrzeb sprawozdawczości RPO WO 2014-2020), niezbędnym będzie rozpoczęcie prac nad badaniem, w tym zlecenie jego realizacji i wybór wykonawcy dużo wcześniej od faktycznej jego realizacji lub kumulacja w ramach jednego zamówienia publicznego kilku ewaluacji.

Pierwszy etap badania łączy się z powołaniem Zespołu Zadaniowego ds. ewaluacji tematycznej, którego członkowie w celu zachowania zasady przejrzystości oraz bezstronności planowania i przeprowadzenia ewaluacji są zobowiązani do podpisania *Deklaracji obiektywności i poufności* (której wzór stanowi załącznik nr 2). JE wspólnie z zespołem definiuje szczegółowy zakres badania ewaluacyjnego (przedmiot zamówienia²²), będący dokumentem porządkującym następujące informacje:

- temat, przedmiot i zakres ewaluacji,
- uzasadnienie realizacji ewaluacji i potrzeby informacyjne,
- cel główny i cele szczegółowe badania,
- obszary badawcze (problemowe) lub pytania ewaluacyjne,
- kryteria ewaluacyjne²³,
- wymagania odnośnie metodologii wraz z technikami badawczymi,
- zakres danych o programie (kontekst badania i dane dot. analizowanych OP),
- źródła informacji,
- formę oraz zakres treści produktów ewaluacji;
- odbiorców ewaluacji (adresatów rekomendacji).

W przypadku ewaluacji zewnętrznych, merytoryczne kryteria wyboru wykonawcy powinny stanowić podstawę oceny oferty i zagwarantować dobór najlepszej koncepcji badawczej. W takich sytuacjach (gdy pod uwagę brany jest wkład merytoryczny wykonawcy do badania) kryterium ceny nie powinno stanowić więcej niż 40% punktacji ofert. Udział % poszczególnych kryteriów określany będzie w stosunku do poszczególnych badań, a jego struktura uzależniona będzie od charakteru metod planowanych do realizacji.

Po wyborze wykonawcy i podpisaniu stosownej umowy pomiędzy zamawiającym i wykonawcą, rozpoczyna się faktyczna realizacja badania ewaluacyjnego. Dobrą praktyką jest organizacja spotkania inauguracyjnego badania (pomiędzy przedstawicielami zamawiającego, w tym ZZ oraz zespołem badawczym wykonawcy), którego celem powinno być doprecyzowanie oczekiwań merytorycznych i szczegółów organizacyjnych ewaluacji. Spotkanie takie służyć powinno także przekazaniu pierwszych dokumentów źródłowych, jak również listu polecającego (wskazującego na wykonawcę jako realizatora badania oraz określający zespół badawczy) oraz podpisaniu *Deklaracji poufności Ewaluatora* przez członków zespołu badawczego wykonawcy (załącznik nr 3 do planu).

Etap ten częściowo wpływa na późniejsze wnioskowanie i formułowanie możliwych do wdrożenia rekomendacji a jego powodzenie zależy m.in. od zaangażowania ewaluatora w proces zbierania i analizowania danych. Właściwą realizację procesu ewaluacji determinuje także przestrzeganie przez obie strony standardów ewaluacji²⁴, celem zapewnienia jak najwyższej jakości prowadzonych ewaluacji.

Rolą JE w fazie realizacji zewnętrznego badania ewaluacyjnego jest w szczególności monitorowanie postępu prac wykonawcy. Ważnym zadaniem jest także koordynacja współpracy podmiotów zaangażowanych w proces ewaluacji (w tym potencjalnych odbiorców badania) za pośrednictwem ZZ. Koordynacja ta umożliwia udostępnianie posiadanych danych, czy też wsparcie wykonawcy w procesie pozyskiwania informacji od innych instytucji.

²² Dodatkowo dokumentacja w zakresie zamówienia publicznego określa m.in.: harmonogram ewaluacji, minimalne wymagania odnośnie zespołu badawczego, współpracę pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, elementy oferty i kryteria wyboru oferty oraz przybliżony budżet badania.

²³ Kryteria ewaluacyjne ukierunkowują ocenę na kwestie najistotniejsze dla programu. Najczęściej stosowanymi kryteriami są: skuteczność, efektywność, użyteczność, trafność i trwałość. Zob. S. Bienias, T. Gapski, J. Jąkański, I. Lewandowska, E. Opałka, P. Strzęboszewski: *Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Warszawa 2012, s. 18.

²⁴ Por. *Standardy ewaluacji*, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, Warszawa 2008.

Ocena produktów ewaluacyjnych polega przede wszystkim na szczegółowej analizie i weryfikacji raportu metodologicznego oraz raportu końcowego i powinna być każdorazowo konsultowana w grupie członków zespołu zadaniowego i odbiorców ewaluacji.

Raport metodologiczny jest dokumentem uszczegóławia zapisy dotyczące koncepcji badania i metodologii planowanej oceny²⁵ zawarte w ofercie, natomiast przyjętą formą prezentacji wniosków i rekomendacji z przeprowadzonej ewaluacji jest raport końcowy²⁶. Główne elementy raportów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura raportu metodologicznego i końcowego badania ewaluacyjnego

Lp.	RAPORT METODOLOGICZNY	RAPORT KOŃCOWY
1	-	jednostronicowe resume i/lub streszczenie (do 5 stron A4, zarówno w wersji polskiej, jak i angielskiej)
2	spis treści	
3	wprowadzenie, zawierające opis przedmiotu i koncepcji badania, główne założenia i cele badania oraz (w przypadku ewaluacji w zakresie OP) odtworzoną logikę interwencji i informacje nt. sposobu realizacji badania	
4	szczegółowy opis metodologii w kontekście celów szczegółowych / pytań ewaluacyjnych (źródła danych, metody i techniki badawcze oraz struktura doboru próby badawczej, metody analizy i oceny danych oraz sposoby zagwarantowania rzetelności i trafności zastosowanych narzędzi)	ogólny opis metodologii, tj. opis wykorzystanych metod badawczych i źródeł informacji oraz wielkość zrealizowanych prób badawczych (w przypadku realizacji badań terenowych)
5	lista publikacji i materiałów, które zostaną wykorzystane w badaniu	szczegółowy opis wyników badań literaturowych (wtórnych) i terenowych (pierwotnych) oraz ich analiza i interpretacja (m.in. zaprezentowanych za pomocą grafów i wykresów, tabel i tablic)
6	harmonogram realizacji badań i analiz wraz z uzasadnieniem kolejności ich realizacji	wnioski i powiązane z nimi rekomendacje, przedstawione w formie pozwalającej na ich operacyjne zastosowanie (tabela rekomendacji)
7	opis organizacji pracy badawczej i podział obowiązków zespołu badawczego	załączniki (gł. raport metodologiczny oraz zbiór danych pozwalający na ich późniejszą obróbkę, np. w przypadku ewaluacji wewnętrznych lub metaanaliz)
8	scenariusz/e badań terenowych i/lub opis koncepcji analizowania danych źródłowych	-

Źródło: Opracowanie własne.

Odbiór i ocena jakości raportu końcowego, zgodnie z wytycznymi KJE, powiązana jest z przygotowaniem karty oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego – zarówno w przypadku ewaluacji zewnętrznej, jak i wewnętrznej (załącznik 4 do planu)²⁷.

Przyjęty przez JE raport końcowy protokołem odbioru, przekazywany jest do KJE, celem umieszczania go w bazie badań ewaluacyjnych oraz do Komisji Europejskiej za pomocą systemu elektronicznej wymiany danych - zwany SFC2014²⁸.

²⁵ W zależności od potrzeb Zamawiającego, typu i zakresu ewaluacji oraz możliwości czasowych badania – raport metodologiczny może zawierać wstępną analizę logiki interwencji / pierwsze wnioski z badania, w skutek czego możliwym będzie określenie trafniejszych narzędzi badawczych.

²⁶ W przypadku dużych i złożonych badań ewaluacyjnych wstępne i końcowe wersje raportów końcowych mogą być prezentowane w formie raportów cząstkowych.

²⁷ Por. Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, dz. cyt., s. 28.

²⁸ Zob. Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) NR 463/2014 z dnia 5 maja 2014 r. ustanawiające, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, zasady i warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi i Komisją.

Produktami badania, oprócz raportów (powstających w trakcie procesu ewaluacji), mogą być także: broszury informacyjne, prezentacje multimedialne wyników, bazy danych wraz z narzędziami badawczymi oraz wnioski i zoperacjonalizowane na ich podstawie rekomendacje. Nie oznacza to, że w każdym ze zrealizowanych badań muszą pojawić się wszystkie wymienione formy. Katalog produktów może zostać wzbogacony o inne formy prezentacji wyników badania (w zależności od potrzeb zamawiającego i typów odbiorców ewaluacji). Forma prezentacji wyników powinna być uzasadniona potrzebami docelowej grupy odbiorców.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces zarządzania rekomendacjami są JE, regionalne instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2014-2020, ZZ oraz adresaci rekomendacji (tj. podmioty odpowiedzialne za bezpośrednie wdrożenie zaleceń ewaluacyjnych, głównie jednostki administracji publicznej odpowiedzialne na realizację programu), jak również KJE i KM RPO WO 2014-2020. JE koordynuje proces wdrażania i monitorowania rekomendacji. Proces ten obejmuje trzy główne etapy:

- opracowanie tabeli rekomendacji (załącznik 5 do planu) wraz z podjęciem decyzji o zakresie i sposobie wdrożenia rekomendacji,
- wdrażanie rekomendacji,
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji.

Po odbiorze raportu końcowego, JE analizuje wyniki badania ewaluacyjnego oraz poddaje konsultacji i dyskusji, zaproponowane przez ewaluatora, zalecenia w możliwie najszerszym gronie adresatów rekomendacji (celem przypisania im odpowiedzialności za podjęcie konkretnych działań w celu ich wdrożenia). Ponadto, zgodnie z zaleceniami KJE, na tym etapie współpracy z głównymi adresatami rekomendacji, dokonuje się klasyfikacji każdej rekomendacji według poniższej typologii.

Schemat 7. Klasyfikacja i status rekomendacji ewaluacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 37.

Poszczególne rekomendacje oznaczają²⁹:

a) podział zaleceń ze względu na ich klasę / podklasę:

- rekomendacja horyzontalna - dotycząca realizacji polityki spójności, wykraczająca poza program, za której monitorowanie odpowiada KJE;
- rekomendacja programowa - dotycząca tylko RPO WO 2014-2020, za której monitorowanie odpowiada JE;
- rekomendacja pozasystemowa (zewnętrzna) - dotycząca instytucji lub obszarów zlokalizowanych poza systemem polityki spójności (zalecenia te nie powinny być głównym produktem badania, jeśli jednak w sposób istotny wpływają na realizację programu mogą być formułowane a następnie wdrażane przez adresatów);
- rekomendacja operacyjna - dotycząca kwestii wdrożeniowych programu oraz usprawnień w tym zakresie;
- rekomendacja strategiczna - dotycząca priorytetowych kwestii w obszarze realizacji programu lub całej polityki spójności;

b) podział zaleceń ze względu na ich status:

- rekomendacja zatwierdzona w całości - zaakceptowana do wdrożenia w całości, dla której działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły;
- rekomendacja zatwierdzona częściowo - zaakceptowana do wdrożenia w części, dla której działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły;
- rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana) - zaakceptowana do wdrożenia w całości, dla której działania wdrożeniowe jeszcze trwają;
- rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana) - zaakceptowana do wdrożenia w części, dla której działania wdrożeniowe jeszcze trwają;
- rekomendacja zatwierdzona w całości (wdrożona) - zaakceptowana do wdrożenia w całości, dla której działania wdrożeniowe już zakończono;
- rekomendacja zatwierdzona częściowo (wdrożona) - zaakceptowana do wdrożenia w części, dla której działania wdrożeniowe już zakończono;
- rekomendacja odrzucona - całkowicie niezaakceptowana do wdrożenia, ze względu na brak możliwości wdrożenia zalecenia lub jej nietrafiony charakter (w takim przypadku wskazane jest opisanie w syntetycznej formie powodów rezygnacji z zalecenia).

Opracowana tabela rekomendacji konsultowana jest z adresatami zaleceń, celem określenia ich zasadności, terminów i sposobów wdrożenia, a następnie przekazywana jest do akceptacji ZWO i do wiadomości KM RPO WO 2014-2020. Po przyjęciu rekomendacji do wdrożenia, JE we współpracy z adresatami rekomendacji inicjuje proces ich aplikacji, w ramach którego zalecenia powinny zostać zaimplementowane do programu w sposób właściwy, sprawny i terminowy.

W trakcie procesu wdrażania rekomendacji koniecznym jest monitorowanie postępów ich wdrażania (za wyjątkiem rekomendacji horyzontalnych i pozasystemowych, za które odpowiada KJE). Monitorowanie to prowadzone jest przez JE przy współpracy adresatów rekomendacji, aż do momentu ich pełnego wdrożenia – za pośrednictwem bazy informatycznej System Wdrażania Rekomendacji (SWR), uwzględniającej wszystkie zalecenia wynikające z badań ewaluacyjnych. Monitoring rekomendacji z badań ewaluacyjnych odbywać się będzie przynajmniej raz w roku.

Kolejne etapy badania wiążą się z rozpowszechnianiem i wykorzystaniem wyników badań, o których mowa w następnych częściach planu.

²⁹ Por. Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, dz. cyt., s. 36-37.

V. Planowane do realizacji badania ewaluacyjne w ramach RPO WO 2014-2020

Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020 zawiera badania ewaluacyjne przewidziane do realizacji na cały okres programowania, które mają charakter ewaluacji przekrojowych i strategicznych, w tym wynikają z wytycznych KE i KJE oraz mają swoje źródło w logice programu.

Badania ewaluacyjne zaproponowane w ramach poniższej listy mają na celu zbadanie jakości, efektywności i skuteczności programu oraz wpływu działań na osiąganie celów Osi Priorytetowych RPO WO 2014-2020, jak również bieżącą weryfikację postępów wynikających z realizacji programu.

Tabela 3. Harmonogram realizacji badań ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2014-2020

Lp.	Tytuł badania	Okres realizacji							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MSP w województwie opolskim w perspektywie 2014-2020								
2	Efekty rozbudowy terenów inwestycyjnych w województwie opolskim								
3	Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach III OP RPO WO 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów								
4	Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych inwestycji wspartych w ramach IV i V OP RPO WO 2014-2020								
5	Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego								
6	Ocena jakości i efektów realizacji OP VII Konkurencyjny rynek pracy w ramach RPO WO 2014-2020								
7	Ocena jakości i efektów realizacji OP VIII Integracja społeczna w ramach RPO WO 2014-2020								
8	Ocena jakości i efektów realizacji OP IX Wysoka jakość edukacji w ramach RPO WO 2014-2020								
9	Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WO 2014-2020								
10	Ewaluacja on-going dot. wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2014-2020								
11	Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego RPO WO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania								
12	Ewaluacja podsumowująca dotycząca systemu realizacji RPO WO 2014-2020								
13	Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WO 2014-2020 oraz jego wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy województwa i realizację programu Specjalnej Strefy Demograficznej oraz celów Strategii Europa 2020								
14	Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+ w województwie opolskim								

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warsztatów w ramach pilotażu planu ewaluacji RPO WO 2014-2020, *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 21-22.

Szczegółowa lista badań ewaluacyjnych uwzględniających: temat i ogólny opis badania, podstawy metodologiczne, wraz z wymaganymi danymi źródłowymi oraz orientacyjne ramy czasowe realizacji ewaluacji i ich budżet ujęta została w ostatniej części planu.

W ramach planu dopuszcza się:

- realizację ewaluacji ad-hoc - badań wynikających z potrzeb informacyjnych interesariuszy procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020, które nie zostały ujęte w planie (przy czym ich realizacja nie wymaga aktualizacji planu, informacja na ich temat zawarta będzie w informacji sprawozdawczej JE będącej wkładem do raportu z postępów wdrażania programu);

- b) rezygnację z zaplanowanej ewaluacji - w uzasadnionych przypadkach, w sytuacji zmiany okoliczności towarzyszących badaniu (np. ewaluacja zrealizowana została na poziomie kraju lub w innym regionie a jego wyniki mogą zostać zaimplementowane w województwie opolskim).

Obowiązkiem JE jest prowadzenie systematycznego przeglądu planu i dokonywanie jego aktualizacji (w zależności od potrzeby, np. raz do roku). W takiej sytuacji zmieniony plan wraz z uzasadnieniem dokonanych modyfikacji, przedkładany jest do zaopiniowania KJE, a następnie do analizy i zatwierdzenia przez KM RPO WO 2014-2020. Niezależnie od badań ewaluacyjnych wskazanych w niniejszym planie, JE corocznie zgłaszać będzie ewaluacje planowane do przeprowadzenia w danym roku kalendarzowym do IZ RPO WO 2014-2020 dla potrzeb sporządzenia planu rzeczowo-finansowego wniosku o dofinansowanie w ramach pomocy technicznej programu.

Na etapie realizacji badań ewaluacyjnych, w zależności od możliwości organizacyjnych JE, podjęta zostanie współpraca z innymi regionami w celu przygotowania wspólnych ewaluacji o tematyce szczególnie interesującej dla grupy województw.

Dodatkowym uzupełnieniem ewaluacji regionalnych będą badania ewaluacyjne realizowane na poziomie centralnym zarówno w ramach *Planu ewaluacji Umowy Partnerstwa* (MIIR) oraz przez Instytucje Zarządzające koordynujące wdrażanie krajowych programów operacyjnych. Ponadto możliwa jest także realizacja badań ewaluacyjnych na poziomie pojedynczych projektów, jednakże wyłącznie w uzasadnionych przypadkach i po wcześniejszym uzyskaniu zgody IZ RPO WO 2014-2020³⁰.

Badania ewaluacyjne o charakterze kontrfaktycznym w ramach RPO WO 2014-2020 bazować będą głównie na analizie danych pochodzących ze zróżnicowanych źródeł, których wykorzystanie wymagać będzie:

- bieżącego i rzetelnego gromadzenia, przetwarzania danych (indywidualnych i instytucjonalnych odbiorców wsparcia oraz beneficjentów: rzeczywistych i potencjalnych) przez IZ RPO WO 2014-2020 w ramach systemu informatycznego SL 2014 i przekazywania ich dla potrzeb JE;
- współpracy (samodzielnej lub za pośrednictwem KJE) z Głównym Urzędem Statystycznym, w tym Urzędem Statystycznym w Opolu w zakresie pozyskiwania wiedzy m.in. na temat: przeżywalności przedsiębiorstw zakładanych dzięki wsparciu;
- współpracy z innymi JE oraz KJE i Komisją Europejską w zakresie realizowanych badań oraz monitorowania wykorzystania wyników badań ewaluacyjnych dotyczących polityki spójności,
- współpracy z instytucjami publicznymi będącymi dysponentami baz danych o podmiotach, osobach fizycznych - możliwych do wykorzystania w ramach realizowanych w regionie ewaluacji³¹;
- sięgania do danych historycznych, zgromadzonych w ramach procesu ewaluacji i monitoringu okresu 2007-2013 w systemach KSI SIMIK 07-13 i PEFS (Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego) m.in. dla potrzeb realizowanych metaewaluacji;
- odpowiedniego gromadzenia danych wynikających z innych zrealizowanych w regionie ewaluacji w ramach RPO WO 2014-2020 oraz badań bądź analiz zrealizowanych w ramach OOT;
- współpracy z ekspertami zewnętrznymi w ramach realizowanych ewaluacji dla potrzeb właściwego określenia m.in. metodologii badań, w tym technik i narzędzi badawczych, konsultacji produktów ewaluacyjnych);
- wykorzystywania w ewaluacjach ogólnodostępnej literatury naukowej i fachowej poświęconej tematyce dotyczącej obszarów wsparcia w ramach programu oraz innych źródeł literaturowych wspomagających proces wnioskowania ewaluatorów oraz formułowania rekomendacji;
- planowania działań w zakresie współpracy i przekazywania danych dla potrzeb badań ewaluacyjnych w odpowiednim czasie i formie, przy jednoczesnym uwzględnieniu ograniczeń istniejących baz danych m.in. dotyczących częstotliwości aktualizacji informacji.

³⁰ Zob. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 10 kwietnia 2015 r., s. 54.

³¹ Por. Raport z wykonania ekspertyzy na temat źródeł danych wykorzystywanych do realizacji badań kontrfaktycznych w ramach ewaluacji EFS, badanie zrealizowane przez ICF GHK Polska Sp. Z o.o. na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa, luty 2013.

VI. Rozwój potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WO 2014-2020

Zgodnie z dokumentami i wytycznymi unijnymi, krajowymi oraz regionalnymi państwa członkowskie oraz instytucje zaangażowane w realizację polityki spójności mają obowiązek zapewnienia właściwego potencjału przeprowadzenia oceny, w tym działań służących budowie potencjału ewaluacyjnego³² i rozwojowi kultury ewaluacyjnej³³ w regionie.

Potencjał ewaluacyjny - zdolność jednostek ewaluacyjnych do prowadzenia wysokiej jakości badań, których wyniki są absorbowane i maksymalnie wykorzystywane w celu poprawy jakości zarządzania publicznego (głównie polityki spójności)

Budowa potencjału ewaluacyjnego zachodzi na wielu poziomach: indywidualnym (rozwój odpowiednich kompetencji i umiejętności), organizacyjnym (projektowanie odpowiednich struktur i zarządzanie nimi), interorganizacyjnym (wzmacnianie relacji między instytucjami, budowa sieci współpracy i partnerstwa), a także społecznym (budowa świadomości społeczeństwa w zakresie ewaluacji)³⁴. Wieloaspektowość tego procesu sprawia, że katalog możliwych do podjęcia działań jest bardzo szeroki.

Schemat 8. Działania na rzecz rozwoju potencjału ewaluacyjnego w województwie opolskim

Budowa i organizacja systemu ewaluacji	• opracowanie i realizacja planu • bieżący monitoring i aktualizacja planu • koordynacja prac GSEiM i współpraca z ZZ
Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji	• organizacja spotkań prezentujących proces ewaluacji i wyniki badań • współ/organizacja konferencji, szkoleń i warsztatów dot. ewaluacji • upowszechnianie i/lub publikowanie materiałów ewaluacyjnych • rozwój podstrony internetowej dot. ewaluacji • dystrybucja wiedzy na posiedzeniach KM RPO WO 2014-2020 oraz podczas GSEiM, ORFT (w zależności od tematyki spotkań) • pomoc ekspercka, doradztwo w zakresie badań • bieżące wsparcie instytucji i wymiana informacji
Rozwój metodologii ewaluacyjnej	• współpraca z KE, KM RPO WO 2014-2020, GSEiM, ORFT, OOT • wsparcie ze strony ekspertów krajowych i/lub zagranicznymi w zakresie ewaluacji • wymiana doświadczeń pomiędzy regionalnymi JE • konsultacja metod i technik badawczych z wykonawcami badań
Współpraca z interesariuszami procesu ewaluacji	• współpraca z ekspertami i ośrodkami naukowymi • wymiana dobrych praktyk w zakresie metodologii badawczej • przekazywanie informacji nt. podejmowanych działań w zakresie ewaluacji i monitorowania polityk publicznych

Źródło: Opracowanie własne.

³² Por. M. Szałaj, *Budowa potencjału ewaluacyjnego w: Ewaluacja Programów Operacyjnych na poziomie regionalnym – teoria i praktyka*. Praca zbiorowa, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2009, s. 75; *Ocena potencjału oraz stanu dotychczasowych prac w ramach jednostek ewaluacyjnych funkcjonujących w IZ oraz IP I i II stopnia w ramach NPR 2004–2006 i NSRO 2007–2013*, Konsorcjum firm EGO S.C. oraz CASE-Doradcy Sp. z o.o., Warszawa 2008, s. 9 oraz *Badanie potencjału oraz stanu dotychczasowych prac w ramach jednostek ewaluacyjnych funkcjonujących w IZ oraz IP I i II stopnia w ramach NSRO 2007–2013*, EGO S.C, Warszawa 2011, s. 6.

³³ Kultura ewaluacyjna stanowi całokształt materialnego i niematerialnego dorobku „społeczeństwa ewaluacyjnego”, na który składają się wzory myślenia, wypracowane standardy, poziom wiedzy i umiejętności instytucji zamawiających i realizujących ewaluacje oraz świadomość instytucjonalna i stopień zaangażowania władz krajowych/regionalnych do zarządzania ewaluacją i promowania dobrych praktyk z nią związanych. Pojęcie to jest pojęciem szerszym niż potencjał ewaluacyjny, gdyż prezentuje złożony ekosystem instytucji, jednostek, celów, zasad, interesów, układów władzy, wartości i przekonań. Por. M. Szałaj, *Budowa potencjału ewaluacyjnego*, dz. cyt. s. 74.

³⁴ *EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development*, September 2013 r., s. 62.

Okres programowania 2014-2020 przynosi nowe wyzwania w zakresie rozwoju potencjału ewaluacyjnego. Wytyczne KE wskazują na konieczność m.in. podjęcia działań na rzecz pobudzenia popytu na badania ewaluacyjne, jak i podaży instytucji, które mogłyby je realizować. Wskazuje się również na potrzebę rozszerzenia praktyk ewaluacyjnych w regionie pod kątem polityk publicznych finansowanych z innych źródeł niż środki UE oraz lepszej integracji ewaluacji z procesami programowania i zarządzania programami wsparcia.

Biorąc pod uwagę powyższe zalecenia, jak i dotychczasowe doświadczenia regionu w zakresie budowania potencjału ewaluacyjnego, działania podejmowane w latach 2014-2020 ukierunkowane zostaną na realizację pięciu głównych celów.

Tabela 4. Cel działań w zakresie rozwoju potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WO 2014-2020

Lp.	Cel	Zakres
1	Zapewnienie odpowiednich zasobów i rozwiązań (kadrowych, finansowych i organizacyjnych) dla skutecznej realizacji procesu ewaluacji	realizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, itp. działań zwiększających zdolność zespołu do skutecznej i efektywnej realizacji zadań (głównie na temat metodologii badań ewaluacyjnych) zapewnienie odpowiedniej liczby osób do procesu ewaluacji (np. rotacja pracowników między zespołami, zatrudnienie osób) zachowanie funkcjonalnej niezależności JE, realizującej badania wewnętrzne i zlecającej ewaluację na zewnątrz współpraca w ramach GSEiM, zapewniająca stały przepływ informacji i wiedzy w zakresie działań realizowanych w ramach RPO WO 2014-2020 i OOT oraz priorytetowych regionalnych działań publicznych współpraca z regionalnymi i krajowymi JE programów operacyjnych oraz utrzymywanie bieżącej z nimi współpracy, umożliwiającej stałą wymianę pomysłów i doświadczeń z zakresu realizacji badań
2	Lepsza organizacja i koordynacja procesu ewaluacji	wsparcie ze strony KM RPO WO 2014-2020, GSEiM i ZZ zwiększające jakość badań, współpracę podczas analizy postępów planów i wyników ewaluacji współpraca z KJE, zarówno pod kątem organizacyjnym i technicznym, zw. z realizacją procesu ewaluacji, jak i kwestii merytorycznych (np. konsultacje planów ewaluacji, przedmiotów zamówień na badania, wspólnej realizacji działań w zakresie rozwoju potencjału ewaluacyjnego) współpraca z głównymi podmiotami publicznymi biorącymi udział w realizacji polityk rozwoju pod kątem przepływu informacji w zakresie wdrażanych działań i wykorzystywanych zbiorów informacji podniesienie jakości procesu ewaluacji, zwłaszcza w zakresie użyteczności rekomendacji zapewnienie dostępu do odpowiednich danych, w tym danych potrzebnych do oceny rzeczywistego wpływu interwencji realistyczne podejście do ewaluacji uwzględniające odpowiednią perspektywę czasu zapewniającą wystąpienie rezultatów programowych
3	Pobudzanie popytu na badania ewaluacyjne w regionie	zwiększenie zaangażowania pracowników IZ i IP oraz KM RPO WO 2014-2020 i GSEiM w proces planowania ewaluacji, w celu lepszego dostosowania ich zakresu do rzeczywistych potrzeb decydentów realizacja uspołecznionego procesu planowania ewaluacji, poprzez wdrożenie zasady partnerstwa (np. przygotowanie i aktualizowanie planu ewaluacji w drodze konsultacji z partnerami społeczno-gospodarczymi) budowanie świadomości w zakresie ewaluacji wśród decydentów, m.in. poprzez wskazywanie korzyści wynikających z realizacji ewaluacji i odpowiednie wykorzystanie wyników badań, prezentację dobrych praktyk, zwiększenie wykorzystania koncepcji <i>evidence-based</i> w procesie programowania, czy też brokering wiedzy³⁵

³⁵ Brokering wiedzy czyli współrealizacja działań polegających na pomaganiu aktorom polityki publicznej w zdobyciu i wykorzystaniu rzetelnej wiedzy do lepszego zaprojektowania i poprowadzenia interwencji publicznych. Zob. K. Olejniczak,

Lp.	Cel	Zakres
4	Pobudzenie podaży i zapewnienie wysokiej jakości badań ewaluacyjnych	współpraca z ośrodkami akademickimi oraz ekspertami naukowym, m.in. przy planowaniu badań i opracowywaniu metodologii, zwiększająca szansę na uzyskanie kompletnych i poprawnych wyników ewaluacji oraz na wyższy udział opolskich uczelni i instytucji w regionalnych ewaluacjach
		dbanie o wysoką jakość merytoryczną treści zamówień na badania ewaluacyjne, poprzez precyzyjne i zrozumiałe definiowanie oczekiwań badawczych, zakresu ewaluacji i metodologii
		zmniejszenie formalnych wymogów wobec wykonawców badań ewaluacyjnych i skupienie się na merytorycznych i technicznych kryteriach oceny (otwarcie dostępu nowym ewaluatorom)
		dalsza aktywna współpraca JE w realizacji ewaluacji zewnętrznych, poprzez konsultowanie gł. zakresu badania, narzędzi badawczych oraz metod analizy danych
5	Lepsze wykorzystanie wyników badań ewaluacyjnych w procesie zarządzania i wdrażania programem	organizacja spotkań roboczych stron badania w trakcie całego procesu ewaluacyjnego (m.in.: spotkanie inauguracyjne ewaluacji, dyskusja nad produktami ewaluacyjnymi i sposobem wdrożenia rekomendacji, wspólne upowszechnianie wyników)
		wzmocnienie procesu upowszechnienia wyników ewaluacji wśród różnych środowisk odbiorców, poprzez dopasowanie działań informacyjno-promocyjnych do różnych grup interesariuszy
		wzmocnienie kontroli procesu wdrażania wyników ewaluacji oraz analiza rzeczywistych zmian wynikających z zaleceń badawczych
		współpraca z ośrodkami akademickimi oraz ekspertami naukowym pod kątem upowszechniania wniosków i rekomendacji płynących z badań ewaluacyjnych
		badanie opinii nt. efektów zrealizowanych badań ewaluacyjnych (analiza wpływu zrealizowanych ewaluacji na polepszenie działań w ramach różnych obszarów tematycznych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 8: *Wstępna koncepcja procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020, Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020. Raport końcowy*, badanie ewaluacyjne zrealizowane przez ECORYS Polska Sp. z o.o. na zlecenie UMWO, Warszawa 2014, s. 22-24.

Działania szkoleniowe dot. procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 oraz upowszechnienie wyników badań ewaluacyjnych będą kierowane do zróżnicowanych grup odbiorców, przy wykorzystaniu różnych kanałów komunikacji /tabela 5 i 6/. Działania te wynikają z: przeprowadzonej analizy czynników warunkujących rozwój potencjału ewaluacyjnego w województwie opolskim, doświadczeń okresu 2007-2013, jak również z realizowanych cyklicznie badań ankietowych m.in. wśród GSEiM.

Tabela 5. Szkolenia w ramach procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 oraz adresaci tych działań

Lp.	Temat działania	Adresaci	Harmonogram							Budżet
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
SZKOLENIA										
1	Ewaluacja oddziaływania oparta na teorii i metodach kontrfaktycznych	JE, GSEiM								12 000,00
2	Projektowanie badań i ewaluacji w trybie ustawy PZP	JE, ZP ³⁶ , GSEiM								5 000,00
3	Metaanalizy i metaewaluacje	JE								5 000,00

T. Kupiec, E. Raimondo, *Brokerzy wiedzy. Nowe spojrzenie na rolę jednostek ewaluacyjnych*, w: *(R)ewaluacja 2. Wiedza w działaniu*, red.: A. Haber, K. Olejniczak, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2014, s. 69.

³⁶ Komórka odpowiedzialna za zamówienia publiczne w UMWO.

Lp.	Temat działania	Adresaci	Harmonogram							Budżet
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
4	Monitoring i ocena przebiegu procesu ewaluacji ³⁷	JE, IZ i IP RPO WO 2014-2020 ³⁸								-
5	Upowszechnianie wyników badań, ewaluacji i analiz na rzecz polityki rozwoju	JE, PR ³⁹ , IZ i IP RPO WO 2014-2020 ⁴⁰								5 000,00
6	Ewaluacje RPO WO 2014-2020 na rzecz rozwoju regionalnych polityk publicznych	ZWO, ORFT, KM RPO WO 2014-2020								-
7	Budżet łącznie									27 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 8: *Wstępna koncepcja procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020, Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 25-29.

Tabela 6. Konferencje, spotkania i publikacje w ramach procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 oraz adresaci tych działań

Lp.	Temat działania	Adresaci	Harmonogram							Budżet
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
KONFERENCJE										
1	III ⁴¹ , IV, V, VI Opolska Konferencja Monitorowania i Ewaluacji Polityk Publicznych	JE, OOT, IZ i IP PO, KM RPO WO 2007-2013, PKM PO KL, GSEiM, ZWO, JST i JO ⁴² , opinia publiczna, środowisko naukowo-badawcze								40 000,00
2	Prezentacja wyników badań, ewaluacji i analiz	adresaci rekomendacji, IZ i IP RPO WO 2014-2020, środowisko naukowo-badawcze	na bieżąco							-
SPOTKANIA										
3	Prezentacja wyników badań, ewaluacji i analiz	KM RPO WO 2014-2020, GSEiM, ZWO	na bieżąco							-
4	Omówienie procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020	KM RPO WO 2014-2020	na bieżąco							-
5	Spotkania robocze – dyskusja w zakresie wyników ewaluacji i procesu wdrażania rekomendacji	JE, ZZ, IZ i IP RPO WO 2014-2020, adresaci rekomendacji, wykonawcy	na bieżąco							-
PUBLIKACJE										
6	Prezentacja materiałów na stronie internetowej	JE, IZ i IP PO, JST i JO KM RPO WO 2014-2020, opinia publiczna, analitycy, badacze,	na bieżąco							-
7	Publikacje raportów ewaluacyjnych i materiałów informacyjnych		na bieżąco							10 000,00

³⁷ Spotkanie mające na celu wypracowanie wspólnych rozwiązań w zakresie koordynacji procesu ewaluacji na poziomie regionalnym, w tym pod kątem opracowania sprawozdań z realizacji planu ewaluacji oraz wdrażanych rekomendacji.

³⁸ Przedstawiciele IZ i IP RPO WO 2014-2020, którzy są odpowiedzialni za przygotowanie sprawozdań z realizacji OP programu.

³⁹ Pracownicy UMWO zaangażowani w działania informacyjne instytucji (np. rzecznik prasowy urzędu).

⁴⁰ Przedstawiciele IZ i IP RPO WO 2014-2020, którzy są odpowiedzialni za politykę informacyjno-komunikacyjną programu.

⁴¹ W dniach 10-11.12.2014 r. odbyła się *Opolska Konferencja Monitorowania i Ewaluacji Polityk Publicznych – doświadczenia przeszłości wyzwaniem dla przyszłości* pod patronatem MIIIR, GUS i Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, której celem była próba wskazania najlepszych dróg rozwoju procesu ewaluacji i monitorowania polityk publicznych na lata 2014-2020 oraz próba znalezienia mianownika pomiędzy działaniami realizowanymi przez JE w zakresie ewaluacji PO oraz ROT, których głównym zadaniem jest monitorowanie rozwoju regionalnego. Spotkanie było kontynuacją dotychczasowych konferencji realizowanych w regionie, których dwie poprzednie edycje odbyły się w 2007 r. *Ewaluacja Programów Operacyjnych na poziomie regionalnym* oraz 2011 r. *Badania ewaluacyjne – po co? Budowa przyszłości regionu*.

⁴² Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego i jednostek organizacyjnych UMWO.

Lp.	Temat działania	Adresaci	Harmonogram							Budżet
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
8	Wydanie e-publikacji pokonferencyjnych	środowisko naukowe, GSEiM, ZWO, ORFT	po zrealizowanych konferencjach							10 000,00
9	Budżet łącznie								60 000,00	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 8: *Wstępna koncepcja procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020, Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 25-29.

Zgodnie ze standardami jakości⁴³ informacje na temat ewaluacji, w tym raporty z badań powinny być rozpowszechniane wśród wszystkich zainteresowanych stron:

- zarządzających programem i odpowiadających za jego wdrożenie,
- decydentów różnego szczebla,
- partnerów społeczno-gospodarczych,
- beneficjentów/potencjalnych beneficjentów,
- mediów i opinii publicznej (społeczeństwa).

Zgodnie ze *Strategią komunikacji funduszy europejskich w województwie opolskim na lata 2014-2020*⁴⁴ ważnym elementem tych działań jest dostosowanie przekazu nt. procesu ewaluacji do potrzeb informacyjnych różnych odbiorców, gdyż ich zróżnicowane potrzeby informacyjne narzucają konieczność prowadzenia zróżnicowanej komunikacji⁴⁵.

Odebrany raport końcowy podlega jego obowiązkowemu upublicznieniu w formie elektronicznej poprzez jego przekazanie do odpowiednich podmiotów (w formie papierowej / na nośnikach elektronicznych). Informowanie społeczeństwa o wynikach przeprowadzonych badań przyczynić ma się do zwiększenia przejrzystości funkcjonowania władz publicznych, jak i promowania podejmowanych przez te władze działań. Dodatkowo, publiczne udostępnianie informacji, raportów z badań umożliwi szeroką dyskusję nad zastosowanymi rozwiązaniami, a sam proces ewaluacji stanie się dzięki temu bardziej znany.

W proces upowszechniania wyników badań ewaluacyjnych wpisują się także **działania wspierające proces wdrażania interwencji podejmowanych w ramach RPO WO 2014-2020, a także całej Polityki Spójności**. Na proces ten, na poziomie regionalnym, wpływ będą miały poniższe czynniki, determinujące wykorzystanie wniosków i rekomendacji wynikających z badań ewaluacyjnych⁴⁶:

- potencjał (w tym wiedza i doświadczenie) do zlecania i odbierania ewaluacji;
- poziom kultury ewaluacyjnej, w tym stopień zaangażowania decydentów w proces ewaluacji i stopień realizacji programu w oparciu o badania;
- wielkość zasobów finansowych przeznaczonych na ewaluację;
- cechy badanego programu, czyli skala programu, jego budżet, waga polityczna;
- właściwy dobór badań ewaluacyjnych, w tym bieżące reagowanie na zapotrzebowanie na badania w środowisku kształtowania i wdrażania programu;
- moment realizacji badania w cyklu zarządzania programem oraz w debacie politycznej;
- podejście badawcze (poziom doprecyzowania pytań lub/i obszarów badawczych, strategia badawcza i plan badawczy oraz zaangażowanie interesariuszy w badanie);

⁴³ Standardy jakości są zgodne z *Communication for the Commission from the President and Mrs Schreyer*, C(2002) 5267/1 z 23 grudnia 2002, *Standardy Ewaluacji i Dobre Praktyki*.

⁴⁴ Uchwała nr 369/2015 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 17 marca 2008 r. w sprawie przyjęcia *Strategii komunikacji funduszy europejskich w województwie opolskim na lata 2014-2020. Wersja 1*.

⁴⁵ Zob. *Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020. Projekt*, kwiecień 2014, Warszawa, s. 16.

⁴⁶ Zob. Raport końcowy z badania pt. *Ocena potencjału oraz stanu dotychczasowych prac...* jw., str. 15 oraz H. Davies, S. Nutley, I. Walter, *Korzystanie z wiedzy: jak można lepiej wykorzystać badania do poprawy efektywności usług publicznych*, w: (R)ewaluacja 2. *Wiedza w działaniu*, A. Haber, K. Olejniczak (red), PARP, Warszawa 2014, s. 69. s. 140-148.

- wysoka jakość i użyteczność raportów z badań ewaluacyjnych - zarówno jakości wniosków i poziomu operacjonalizacji wyników, poprawności naukowej i wiarygodności raportu, jak i formy;
- racjonalna strategia wdrażania rekomendacji i ich monitorowania;
- funkcjonowanie „promotorów badań” – sieci osób i instytucji pełniących rolę brokerów wiedzy, którzy w różny sposób docierają do osób potencjalnie zainteresowanych ich wykorzystaniem.

Właściwa realizacja powyższych elementów wpłynie na pozytywny wpływ wykorzystania ewaluacji na rzecz RPO WO 2014-2020. Ponadto szczegółowe określenie harmonogramu badań dla potrzeb niniejszego planu, wpłynie na właściwe wdrażanie programu i realizację jego celów.

Każde z badań ukierunkowane będzie na pozyskanie konkretnej wiedzy dla potrzeb zarządzania interwencją. Wnioski i rekomendacje ewaluacyjne powinny zostać wykorzystane w szczególności do:

- wspomagania podjęcia decyzji w zakresie realizacji i kształtu interwencji RPO WO 2014-2020 - głównie na początku cyklu wdrażania programu oraz przy reorientacji i realokacji interwencji;
- przeprowadzenia zmian usprawniających w ramach realizowanych interwencji;
- dostarczenia dowodów służących projektowaniu i wdrażaniu polityki spójności w kolejnej perspektywie finansowej;
- oceny efektów realizacji polityki spójności.

VII. Zasoby niezbędne do realizacji procesu ewaluacji w ramach RPO WO 2014-2020

IZ RPO WO 2014-2020 w ramach pomocy technicznej programu zapewni środki na prowadzenie procesu ewaluacji, zgodne z wymaganiami i zapotrzebowaniem, co zagwarantuje realizację działań ewaluacyjnych w sposób ciągły, skuteczny i efektywny. Pomoc techniczna RPO WO 2014-2020 skierowana jest m.in. na wzmocnienie instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie, promocję i informację, monitorowanie, kontrolę, ewaluację i ocenę stopnia realizacji programu. Zagwarantowanie odpowiedniego potencjału i zdolności administracyjnych wśród instytucji zaangażowanych w wyżej wymienione działania możliwe jest dzięki środkom pomocy technicznej XI OP RPO WO 2014-2020.

Działania JE wspierane będą, przez IZ RPO WO 2014-2020, w wymiarze technicznym, kadrowym i organizacyjnym, jak również w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego oraz rozpowszechniania kultury ewaluacyjnej na poziomie regionalnym.

W poprzednim okresie programowania na lata 2007-2013, w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL, zrealizowano łącznie 22 ewaluacje - na kwotę 1 735 926,40 zł brutto (średni budżet pojedynczego badania wyniósł ok. 79 000,00 zł brutto). Kolejna część planu zawiera szczegółowy wykaz kosztów badań ewaluacyjnych planowanych do przeprowadzenia w ramach RPO WO 2014-2020.

Sprawną realizacją procesu ewaluacji, w tym terminowe przeprowadzanie badań ewaluacyjnych (w szczególności dla potrzeb monitoringu i sprawozdawczości RPO WO 2014-2020) wymaga realizacji procesu ewaluacji programu przez odpowiedni zespół pracowników ds. ewaluacji. Obecnie Jednostka Ewaluacyjna liczy 3 pracowników. Biorąc pod uwagę harmonogram działań ewaluacyjnych oraz możliwość wystąpienia kumulacji badań w niektórych latach (w szczególności w okresie: 2019-2021) planuje się podjęcie działań minimalizujących ryzyka związane z ich nieprawidłowym lub nieterminowym wykonaniem. Wśród przedmiotowych działań, w razie zaistniałej potrzeby, planuje się:

- przygotowanie badania z odpowiednim wyprzedzeniem (szczegóły w części IV. Planu),
- zmianę harmonogramu działań szkoleniowo – informacyjnych,
- tymczasowe wsparcie personelu DRP w zakresie zadań związanych z ewaluacją,
- okresowe wsparcie IZ RPO WO 2014-2020 w działaniach związanych z uruchomieniem zamówień publicznych na ewaluację,
- nabór pracowników do JE.

Poniżej zaprezentowano podsumowanie dotyczące zasobów finansowych niezbędnych do podjęcia w ramach realizacji badań ewaluacyjnych działań mających na celu budowę potencjału ewaluacyjnego regionu oraz upowszechnienie wyników ewaluacji.

Tabela 7. Budżet działań ewaluacyjnych planowany w ramach RPO WO 2014-2020

Komponent	SUMA
Badania ewaluacyjne ujęte w ramach planu	1 830 000,00 zł
Badania ewaluacyjne ad hoc	300 000,00 zł
Szkolenia	27 000,00 zł
Konferencje, publikacje, spotkania	60 000,00 zł
Suma	2 217 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Badania ewaluacyjne ujęte w ramach planu zostaną sfinansowane w ramach kategorii interwencji 122 (*Ewaluacje i badania*), zaś szkolenia, konferencje, publikacje i spotkania zrealizowane zostaną w ramach kategorii 123 (*Informacja i komunikacja*). Środki na realizację badań ewaluacyjnych ad hoc pochodzić będą z oszczędności wygenerowanych w ramach PT RPO WO 2014-2020.

Niniejszy budżet nie uwzględnia kosztów związanych z wynagrodzeniami pracowników JE. Ponadto w zależności od możliwości finansowych IZ RPO WO 2014-2020 (w ramach Pomocy Technicznej programu), w tym od oszczędności wygenerowanych w ramach RPO WO 2014-2020 lub/i środków finansowych pozyskanych przez region w ramach nowej perspektywy finansowej w okresie +2021 - możliwym będzie zwiększenie budżetu na działania ewaluacyjne zaplanowane w ramach RPO WO 2014-2020, umożliwiając realizację badań w większym zakresie.

VIII. Sprawozdawczość i monitoring realizacji Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020

Monitoring procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 przebiegać będzie w różnych wymiarach. Z jednej strony Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020, w ramach obowiązków JE, podlegać będzie cyklicznym, co najmniej raz do roku, przeglądom i ewentualnym aktualizacjom wszystkich jego obszarów. Informacje o wynikach przeglądu, w tym w zakresie zmian (np. pod kątem realizowanych badań ewaluacyjnych i działań w zakresie rozwoju potencjału ewaluacyjnego) przekazywane będą głównie ZWO, KM RPO WO 2014-2020 i KJE. Tym samym bieżącej analizie podlegać będzie dokument i ujęte w nim zapisy.

Z drugiej strony dokonywany będzie monitoring realizowanych działań ewaluacyjnych, m.in. w zakresie:

- zrealizowanych lub prowadzonych aktualnie badań ewaluacyjnych na poziomie regionalnym,
- rekomendacji i postępów wynikających z monitorowania ich wdrażania,
- działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego.

Przedmiotowe informacje zasilać będą system monitorowania i sprawozdawczości⁴⁷ RPO WO 2014-2020, zgodnie z zakresem, trybem i terminami określonymi, przez MliR, w szczególności pod kątem⁴⁸:

- prawidłowego określenia wartości docelowych niektórych wskaźników rezultatu programu (głównie w OP VII, VIII i IX), dla których źródłem pozyskiwania danych są badania ewaluacyjne;
- dostarczenia danych w zakresie efektów poszczególnych OP programu oraz określenia sposobu, w jaki wsparcie z funduszy przyczyniło się do osiągnięcia celów programu oraz jak oceniana jest trafność, skuteczność i efektywność interwencji;
- właściwego raportowania na podstawie wniosków z ewaluacji, m.in. dla potrzeb sprawozdań (corocznych, śródkresowych, czy też końcowych) w zakresie efektów rzeczowych i rezultatów programu, w tym pod kątem ram wykonania (w szczególności w latach 2017, 2019 i 2022).

Zmiany w regulacjach obecnego okresu programowania wskazują na zwiększoną potrzebę integracji działań monitoringowych programu z procesem ewaluacji, które stanowić będą główne źródła danych dla systemu sprawozdawczego RPO WO 2014-2020. Tak połączony system sieci i powiązań wymaga bieżącej, ciągłej i terminowej współpracy instytucji – pod kątem gromadzenia, analizowania i przetwarzania danych dla potrzeb przeglądu programu, w tym z realizacji jego celów.

⁴⁷ **Monitorowanie** programu polega na zbieraniu danych na temat realizacji celów szczegółowych, pośrednich i końcowych określonych w programie (monitorowanie rzeczowe) oraz absorpcji alokowanych środków (monitorowanie finansowe). Prawidłowy przebieg procesu monitorowania programu, w tym ram wykonania, pozwala m.in. na bieżąco śledzić postęp finansowy i rzeczowy programu, odpowiednio wcześniej reagować na występujące trudności oraz pozyskiwać dane niezbędne w procesie oceny, przyczyniając się w konsekwencji do zapewnienia odpowiedniej jakości wdrażania.

Sprawozdawczość obejmuje zbieranie informacji dotyczących realizacji poszczególnych programów z uwzględnieniem PI, OP i celów tematycznych, funduszy oraz kategorii regionów, w postaci danych liczbowych, w szczególności wskaźników rzeczowych i finansowych oraz przekazywanie ich odpowiednim instytucjom, w określonym zakresie i trybie dla potrzeb monitorowania realizacji PO na każdym poziomie jego wdrażania. Por. *Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020*, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 8 maja 2015, s. 9.

⁴⁸ Por. *Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 22 kwietnia 2015 r.

IX. Szczegółowy opis badań ewaluacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach RPO WO 2014-2020

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
GOSPODARKA				
1	tytuł: <i>Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MSP w woj. opolskim w perspektywie 2014-2020</i> typ: wpływu, ex post zakres: OP I: PI 1a, PI 1b; OP II: PI 3b, PI 3c; OP III: PI 4b, PI 4a; OP VII: PI 8v cel badania: analiza efektów wsparcia przedsiębiorstw, w tym wpływu programu na poziom innowacyjności województwa opolskiego, realizację RSI WO 2020 oraz na konkurencyjność, innowacyjność i internacjonalizację przedsiębiorstw. główne pytania ewaluacyjne: ▪ Jakież są efekty wsparcia przedsiębiorstw i sektora B+R w ramach PI? ▪ Czy w świetle oszacowanych efektów wsparcia przedsiębiorstw i sektora B+R, przyjęta teoria zmiany okazała się właściwa? ▪ Czy dostępne formy wsparcia przedsiębiorstw i sektora B+R umożliwiły osiągnięcie celów i rezultatów RPO WO 2014-2020, w tym na poziomie poszczególnych PI? ▪ W jaki sposób udzielone wsparcie wpłynęło na transfer wiedzy w regionie oraz na poziom innowacyjności i konkurencyjności województwa? ▪ Jaka jest skuteczność wsparcia przedsiębiorstw i sektora B+R, patrząc z punktu widzenia wykorzystanych form wsparcia (dotacje/instrumenty finansowe/system popytowy dla MSP)? ▪ Jak różnicują się efekty wsparcia biorąc pod uwagę cechy przedsiębiorstw-beneficjentów, w tym głównie przynależność do wybranych kategorii specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji?	metodologia: ▪ badanie ilościowe beneficjentów, umożliwiające zebranie danych, których nie będzie można uzyskać z GUS ▪ badania jakościowe z głównymi interesariuszami i beneficjentami (wywiady indywidualne i/lub wywiady grupowe, analiza przypadków) ▪ wykorzystanie podejścia opartego na teorii ▪ synteza/metaanaliza wyników ▪ analiza kontrybucji (wpływ efektów na poziomie beneficjentów na rozwój regionu) ▪ badanie kontrfaktyczne (szacowanie efektu netto PI, poprzez porównanie sytuacji beneficjentów z dopasowaną grupą kontrolną – przedsiębiorstw, które nie otrzymały wsparcia - podmioty nieubiegające się o wsparcie oraz nieskuteczne) z wykorzystaniem technik (warunkowanych dostępnością danych), np.: <i>propensity score matching</i>, metoda podwójnej różnicy (<i>difference in differences</i>), metoda nieciągłości w równaniu regresji (<i>regression discontinuity design</i>) i metoda zmiennych instrumentalnych (<i>instrumental variables</i>). Pomiar efektów netto przeprowadzony przy współpracy MIIR oraz GUS – odpowiednie dane (w zakresie przedsiębiorczości) zostaną przekazane do regionu, w celu dalszej analizy z wykorzystaniem podejścia opartego na teorii (<i>theory-based evaluation</i>). Analizy prowadzone na danych jednostkowych, natomiast do regionu przekazane zostaną wartości średnie wskaźników odpowiadających szacowanemu efektom – wymóg tajemnicy statystycznej.	II – IV kwartał 2020	120 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	- Jakie czynniki wpłynęły na skuteczność wsparcia przedsiębiorstw oraz sektora B+R, a jakie je ograniczały? - Jaki jest wpływ wsparcia na rozwój regionalnych/inteligentnych specjalizacji? - Jaki jest potencjał badawczo-rozwojowy regionu oraz jak kształtuje się współpraca między podmiotami sfery B+R a sektorem przedsiębiorczości (z uwzględnieniem m.in. analizy ofert B+R, użyteczności zrealizowanych projektów, potrzeb gospodarki regionalnej, form współpracy oraz występujących problemów)? - Jaki jest wpływ projektów na trwałość współpracy i transferu wiedzy pomiędzy podmiotami sfery B+R a sektorem przedsiębiorczości (m.in. pod kątem komercyjnego wykorzystania rozwiązań z zakresu wiedzy lub technologii)? <u>uzasadnienie:</u> Ewaluacja realizowana zgodnie z wymogiem szacowania wpływu interwencji głównie na poziomie I-III i VII OP programu. Wyniki badania będą również użyteczne z punktu widzenia projektowania wsparcia dla przedsiębiorstw w ramach kolejnej perspektywy finansowej.	<u>źródła danych:</u> - dane monitoringowe (uwzględniające informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych) - wyniki naboru projektów i wnioski o dofinansowanie - dane pozyskane od beneficjentów i osób odpowiedzialnych za wdrażanie programu - wyniki tożsamych ewaluacji zrealizowanych na poziomie kraju (w obecnej i poprzedniej perspektywie finansowej) - dane GUS - dokumenty i wytyczne RPO WO 2014-2020 / UP.		
2	<u>tytuł:</u> <i>Efekty rozbudowy terenów inwestycyjnych w województwie opolskim</i> <u>typ:</u> wpływu, ex post <u>zakres:</u> OP II: PI 3a <u>cel badania:</u> ocena wpływu rozbudowy terenów inwestycyjnych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> - Jakie są efekty wsparcia terenów inwestycyjnych w woj. opolskim w tym liczba lokowanych na ich terenie przedsiębiorstw, liczba utworzonych miejsc pracy)? - Jaki jest wpływ wsparcia na rozwój regionalnych/inteligentnych specjalizacji? - Jaki poziom wspartych terenów inwestycyjnych został wykorzystany?	<u>metodologia:</u> - podjęcie metodologiczne dostosowane do pomiaru rzeczywistych korzyści wynikających z tworzenia terenów inwestycyjnych: m.in. liczbę utworzonych miejsc pracy (bezpośrednio i pośrednio), poziom przedsiębiorczości w regionie, efekty mnożnikowe, ale też efekty substytucji - zastosowanie schematu kontrfaktycznego polegającego na pomiarze efektów na poziomie gmin lub powiatów (z i bez wsparcia) - wykorzystanie podejścia opartego na teorii w celu wyjaśnienia różnicowań pomiędzy poszczególnymi gminami lub powiatami - synteza/metaanaliza wyników	III – IV kwartał 2021	80 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	Jak efekty różnicują się w zależności od obszaru realizacji inwestycji? <u>uzasadnienie:</u> Zakres badania związany jest z relatywnie dużymi nakładami finansowymi na inwestycje w ramach PI 3a oraz oczekiwaniami KE, w zakresie raportowania efektów dla tej formy wsparcia. Zakładana logika interwencji: słaby stan infrastruktury technicznej ogranicza napływ nowych inwestycji, które są motorem tworzenia nowych miejsc pracy. Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych wzmocni atrakcyjność inwestycyjną regionu, przyciągnie nowych inwestorów. Nowe inwestycje przełożą się na wyższy poziom przedsiębiorczości i finalnie na utworzenie nowych miejsc pracy.	- badania jakościowe z głównymi interesariuszami i beneficjentami (uzyskanie dodatkowych informacji nt. procesu i kontekstu realizacji interwencji). <u>źródła danych:</u> - dane monitoringowe (uwzględniające informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych) - wyniki naboru projektów i wnioski o dofinansowanie - dane pozyskane od beneficjentów i osób odpowiedzialnych za wdrażanie programu - wyniki tożsamych ewaluacji zrealizowanych na poziomie kraju (w obecnej i poprzedniej perspektywie finansowej) - dane GUS - dokumenty i wytyczne RPO WO 2014-2020 / UP		
INFRASTRUKTURA				
3	<u>tytuł:</u> <i>Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach III OP RPO WO 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów</i> <u>typ:</u> wpływu, ex post <u>zakres:</u> OP III: PI 4a, PI 4b, PI 4c, PI 4e <u>cel badania:</u> ocena wpływu poszczególnych rodzajów inwestycji na wielkość emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów, jak również ocena tego wpływu na wielkość emisji na terenie całego województwa. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> - Jakie są efekty w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i pyłów poszczególnych inwestycji? - Które z inwestycji są najbardziej efektywne w tym zakresie? Jakie czynniki decydują o największej efektywności? - Które inwestycje są komplementarne wobec siebie? - Z jakimi innymi działaniami (inne osie RPO WO 2014-2020, działania spoza programu) występuje komplementarność?	<u>metodologia:</u> - odtworzenie logiki interwencji i zweryfikowanie przyjętych założeń poprzez oszacowanie wpływu wspartych inwestycji - ilościowa ocena wpływu poszczególnych projektów, oparta gł. na wskaźnikach i danych z monitoringu projektów oraz próba oszacowania wpływu również innych czynników, na wielkość emisji gazów i pyłów w regionie - obliczenie wpływu inwestycji z OP III (PI4e) na wielkość emisji pyłów zostanie dokonane w oparciu o metodologię zawartą w dokumencie EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013 Technical guidance to prepare national emission inventories. <u>źródła danych:</u> - dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) - dane z SL 2014 - wnioski o dofinansowanie i raporty końcowe projektów z zakresu PI4e	I – IV kwartał 2021	150 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	▪ Czy rozwiązania systemowe (zwł. podział alokacji, system wyboru projektów, wymagania wobec projektów i beneficjentów) przyczyniają się do wyboru najbardziej efektywnych inwestycji? ▪ Jaki jest wpływ III OP RPO WO 2014-2020 na wielkość emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów na terenie całego województwa? <u>uzasadnienie:</u> Ewaluacja pozwoli wypełnić obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla III OP RPO WO 2014-2020. Dotyczy też obszaru strategicznego, jakim jest gospodarka niskoemisyjna. Tym samym ewaluacja pogłębi ocenę przyczynienia się programu do realizacji celów Strategii Europa 2020, jakimi są: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej. Ewaluacja III OP jest także zasadna ze względu na: zaplanowanie w ramach PI różnego rodzaju działań w różnych sektorach gospodarki (warto więc porównać ich rzeczywistą efektywność - odnoszącą się do wielkości rzeczywistej produkcji, a nie mocy produkcyjnej); uwarunkowania lokalne (np. planowane otwarcie nowych bloków energetycznych w Elektrowni Opole), jak i wpływ wielu innych czynników i inwestycji regionalnych (np. budowa nowej infrastruktury). W ramach niniejszej ewaluacji konieczna jest również ocena wpływu realizowanych projektów na ograniczenie emisji pyłów (PM10, PM 2,5), jako że monitoring na poziomie projektów nie jest możliwy.	▪ regionalne dane statystyczne, ogólnodostępne (w tym zwł. w zakresie inwestycji Elektrowni Opole) ▪ literatura fachowa ▪ dane pierwotne (beneficjenci, instytucje systemu RPO WO 2014-2020, eksperci w zakresie: emisji gazów cieplarnianych oraz emisji pyłów i rozwoju regionalnego)		
4	<u>tytuł:</u> <i>Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych inwestycji wspartych w ramach IV i V OP RPO WO 2014-2020</i> <u>typ:</u> wpływu, ex post <u>zakres:</u> OP IV: PI 5b; OP V: PI 6a, PI 6b, PI 6d <u>cel badania:</u> ocena wpływu inwestycji środowiskowych w trzech wymiarach: ekologicznym, społecznym i gospodarczym. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> ▪ Jaka jest trafność wspartych inwestycji (np. trafność doboru terenów)?	<u>metodologia:</u> ▪ badania ilościowe (efektów przyrodniczych, np. wpływ na ilość i jakość wód, jakość gleb, jakość powietrza) ▪ badania jakościowe (ekspertskie i studia przypadku) ▪ ocena wpływu na zatrudnienie - efekty ekonomiczne (pośrednie w postaci miejsc pracy) ▪ analizy jakościowe (studia przypadków) - efekty społeczne (np. jakość życia, walory rekreacyjne, ochrona przed zagrożeniami) ▪ odtworzenie logiki interwencji.	I – IV kwartał 2021	160 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	▪ Czy i jakie efekty przyrodnicze (np.: wpływ na bioróżnorodność) i ekologiczne (np.: wpływ na ilość i jakość wód, również w ujęciu zlewniowym, jakość gleb, jakość powietrza) przyniosła realizacja projektów z OP IV i V? ▪ Czy i jakie efekty społeczne przyniosła realizacja projektów z OP IV i V (np.: ochrona przed zagrożeniami naturalnymi, jak powódź, susza, pożary lasów, walory rekreacyjne terenów przyrodniczych, jakość życia)? ▪ Czy i jakie efekty ekonomiczne przyniosła realizacja projektów z OP IV i V (np.: zatrudnienie, dodatkowe inwestycje, gospodarka rybacka, gospodarka leśna)? ▪ Jaka jest spodziewana trwałość wspartych inwestycji z OP IV i V? ▪ W jaki sposób interwencja RPO WO 2014-2020 przyczyniła się do wypełnienia norm unijnych (dyrektywy odpadowe)? ▪ Jakie efekty społeczno-ekonomiczne przyniosła realizacja projektów w obszarze dziedzictwa kulturowego, w tym jak zwiększyła się dostępność do zasobów kulturowych regionu? <u>uzasadnienie:</u> Przeprowadzenie ewaluacji zapewni z jednej strony wypełnienie obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu dla IV i V OP RPO WO 2014-2020, z drugiej zaś będzie stanowiło uzupełnienie oceny podejmowanych działań środowiskowych w kontekście wypełnienia zobowiązań akcesyjnych (prowadzonych centralnie).	<u>źródła danych:</u> ▪ dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) ▪ dane z SL 2014 ▪ wnioski o dofinansowanie i raporty końcowe ▪ regionalne dane statystyczne, ogólnodostępne (w tym zwł. w zakresie inwestycji Elektrowni Opole) ▪ dane z monitoringu środowiskowego ▪ literatura fachowa ▪ dane pierwotne (beneficjenci, instytucje systemu RPO WO 2014-2020, mieszkańcy regionu)		
5	<u>tytuł:</u> Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego <u>typ:</u> wpływu, ex-post i pomiar ex-ante <u>zakres:</u> OP III: PI 4e; OP VI: PI 7b, PI 7d <u>cel badania:</u> ocena wpływu inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa oraz wzorce mobilności mieszkańców. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> ▪ Jakie są wzorce komunikacyjne mieszkańców regionu?	<u>metodologia:</u> ▪ badania ilościowe i analizy statystyczne pod kątem: mieszkańców regionu, uczniów i osób w wieku produkcyjnym oraz użytkowników poszczególnych rodzajów transportu - z możliwością wnioskowania w wybranych ośrodkach miejskich) ▪ analiza danych wtórnych (gł. dot. natężenia ruchu na wybranych odcinkach, liniach) metodami matematyczno-statystycznymi, również przestrzennymi i kartograficznymi	I – IV kwartał 2022	130 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	- Jakie są wzorce migracyjne, również wahadłowe, mieszkańców regionu? - Jakie są uwarunkowania (ekonomiczne, infrastrukturalne, społeczne) decyzji komunikacyjnych mieszkańców regionu? - Czy i jaki jest wpływ dostępnej infrastruktury na decyzje migracyjne? - Jaka jest użyteczność różnych rodzajów transportu (zwł.: dostępność ekonomiczna, przestrzenna i czasowa, jakość usług, preferencje, wybory modalne) dla użytkowników? - Czy i jaki jest wpływ inwestycji transportowych (oddziałujących na region) na mobilność mieszkańców regionu? - W jaki sposób zmieniła się dostępność do rynku pracy? <u>uzasadnienie:</u> Przeprowadzenie ewaluacji zapewni, po pierwsze, wypełnienie obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu dla VI OP RPO WO. Po drugie, jest konieczne ze względu na wysoką alokację. Po trzecie zaś, ocena wpływu działań z zakresu infrastruktury transportowej na mobilność mieszkańców (zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne) jest pożądana w kontekście postępującej depopulacji regionu.	- porównanie danych pierwotnych (deklarowane wzorce komunikacyjne i migracyjne, preferencje) oraz danych wtórnych (natężenie ruchu) - studia przypadku (uwzględniające gł. wpływ infrastruktury transportowej na lokalny rynek pracy) - badania jakościowe wśród instytucji systemu RPO WO 2014-2020 i ekspertów w zakresie inwestycji transportowych. <u>źródła danych:</u> - dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) - dane z SL 2014 (RPO WO 2014-2020 i POLiŚ 2014-2020) - wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność - raporty końcowe z tożsamych badań (w tym wyniki regionalnego <i>Badania nappełnień na liniach użyteczności publicznej w województwie opolskim</i>) - dane dot. inwestycji transportowych finansowanych z innych niż RPO WO 2014-2020 i POLiŚ źródeł - regionalne dane statystyczne oraz dane GDDKiA, PKP PLK S.A., przewoźników miejskich i regionalnych, itp. - literatura fachowa - dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych.		
SPOŁECZEŃSTWO				
6	<u>tytuł:</u> Ocena jakości i efektów realizacji OP VII Konkurencyjny rynek pracy w ramach RPO WO 2014-2020 <u>typ:</u> wpływu, on-going / ex-post <u>zakres:</u> OP VII: PI 8i, PI 8iii, 8iv, 8v, 8vi <u>cel badania:</u> ocena wpływu interwencji na promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> Jaki jest wpływ wsparcia na zmianę sytuacji uczestników projektów	<u>metodologia:</u> - przeprowadzenie pomiaru czterokrotnie w przypadku osób niepracujących i pracowników przedsiębiorstw (2017, 2019, 2021, 2023) oraz dwukrotnie pod kątem osób, które założyły własne przedsiębiorstwo (2021, 2023) - podejście minimalne niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów określone zostało przez MIIR w Załączniku 6 do <i>Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i>	III – IV kwartał 2017 i I – II kwartał 2019	200 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	(aktywność zawodowa, w tym zatrudnienia na własny rachunek; poziom wynagrodzenia/dochodów; charakterystyka wykonywanej pracy i jej jakość; pozycja w miejscu pracy; zachowania migracyjne)? - Jaka jest jakość utworzonych miejsc pracy (pod kątem rodzajów umów, wymiaru czasu pracy, poziomu wynagrodzenia, inwestycji w rozwój pracowników itd.)? - W jakim stopniu interwencja dopasowana jest do potrzeb odbiorców (osób niepracujących, zatrudnionych i przedsiębiorstw)? - Jakie czynniki wpływają na osiągnięte efekty, z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia (najadekwatniejsze i najefektywniejsze rodzaje instrumentów)? - Jaka byłaby skala zmian sytuacji zawodowej uczestników projektów bez udziału w projekcie? - Jaka jest trwałość zmian u uczestników projektów? - Jaka jest efektywność kosztowa osiąganych efektów? - Jakie czynniki przesądziły o podjęciu decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej? - Jaka jest skala korzystających z dotacji lub instrumentów finansowych na założenie własnego przedsiębiorstwa w regionie m.in. w ujęciu przestrzennym (w tym analiza w kontekście potrzeb regionalnych)? - Jaka jest struktura powstałych podmiotów gospodarczych w stosunku do profilu gospodarczego województwa opolskiego (np. branża, forma organizacyjno-prawna)? - Jaki jest wpływ wsparcia na powstanie nowych firm (efekt netto) oraz jaka jest ich trwałość? - Jaki jest wpływ wsparcia na dostosowanie potencjału MSP i kwalifikacji ich pracowników do potrzeb regionalnej gospodarki (w tym pod kątem rozwoju specjalizacji regionalnych)? - Jakie czynniki wpływają na trwałość i rozwój przedsiębiorstw (jakość zarządzania, dostęp do kapitału, sytuacja na rynku)?	- analiza logiki interwencji (ewaluacja oparta na teorii) - badania jakościowe: grupy focusowe, wywiady indywidualne, studia przypadku - wykorzystanie metody podwójnej różnicy (<i>difference in differences - DiD</i>), na podstawie danych GUS, celem porównania przeciętnej przeżywalności przedsiębiorstw utworzonych dzięki wsparciu EFS i powstałych w tym samym czasie, bez wsparcia EFS. <u>źródła danych:</u> - dane SSL w zakresie uczestników projektów, dotyczące ich sytuacji społeczno – ekonomicznej oraz zakresu otrzymanego wsparcia - w zależności od przyjętego modelu badania efektu netto, inny będzie zakres danych niezbędnych do pozyskania - dane ze statystyki publicznej - dane dotyczące przedsiębiorstw, których pracownicy skorzystali ze wsparcia (pozyskiwane przez operatora) - raporty z badań z tożsamych ewaluacji - dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) - wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność - dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych.	i I – II kwartał 2021 i I – II kwartał 2023	

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	<u>uzasadnienie:</u> Realizacja badania wynika z obowiązku monitorowania losów uczestników projektów po zakończeniu udziału we wsparciu (Art. 5 i Aneks 1 Rozporządzenia dotyczącego EFS 1304/2013). Jego wyniki będą podstawą do szacowania następujących wskaźników rezultatu długoterminowego – zgodnie z Załącznikiem nr 6. <i>Sposób pomiaru wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, dla których źródłem danych jest badanie ewaluacyjne (Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020):</i> ▪ liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) ▪ liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego ▪ liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu ▪ liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu ▪ liczba osób powyżej 54 roku życia, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu). Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększania szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy, rozwoju MSP i ich pracowników do potrzeb regionalnej gospodarki.			
7	<u>tytuł:</u> Ocena jakości i efektów realizacji OP VIII Integracja społeczna w ramach RPO WO 2014-2020 <u>typ:</u> wpływu, on-going / ex-post <u>zakres:</u> OP VIII: PI 9i, 9iv, 9v; OP X: 9a <u>cel badania:</u> ocena wpływu interwencji na promowanie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i dyskryminacji w województwie opolskim (zarówno pod kątem wspierania	<u>metodologia:</u> ▪ pomiar na poziomie gospodarstwa domowego w 2018 r. (w tym odniesienie zmiany sytuacji gospodarstw domowych, których członkowie korzystają z usług, do zmiany sytuacji ogółu gospodarstw domowych (dane GUS z badania budżetów gospodarstw domowych lub EU-SILC) ▪ analiza logiki interwencji (TBE) oraz ocena zmiany sytuacji jednostek, ich gospodarstw domowych i bezpośredniego otoczenia pod wpływem korzystania z usług społecznych	III-IV kwartał 2018 i III-IV kwartał 2021	200 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	przedsiębiorczości społecznej, wzrostu zatrudnienia, jak i dostępu do usług społecznych). <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> ▪ Jaki jest wpływ interwencji na rozwój przedsiębiorstw społecznych? ▪ Jak dużo miejsc pracy, utworzonych dzięki wsparciu EFS, nadal funkcjonuje w przedsiębiorstwach społecznych? ▪ Jaka jest skuteczność i efektywność kosztowa różnych instrumentów wspierania miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych? ▪ Jaka jest kondycja wspartych przedsiębiorstw społecznych (liczba miejsc pracy, poziom przychodów)? ▪ Jaka jest jakość utworzonych miejsc pracy (pod kątem rodzajów umów, wymiaru czasu pracy, poziomu wynagrodzenia, inwestycji w rozwój pracowników, itd.)? ▪ Jaka jest charakterystyka osób pracujących na utworzonych miejscach pracy (z uwzględnieniem poszczególnych wymiarów zagrożenia wykluczeniem społecznym)? ▪ Jaki jest wpływ wsparcia na zmianę sytuacji uczestników projektów (aktywność zawodowa, w tym zatrudnienia na własny rachunek; poziom wynagrodzenia/dochodów; charakterystyka wykonywanej pracy i jej jakość; pozycja w miejscu pracy; zachowania migracyjne)? ▪ Jaki jest wpływ interwencji na wyjście z ubóstwa i wykluczenia społecznego uczestnika projektu oraz jaka jest trwałość tej zmiany? ▪ Jaka jest skala zmian sytuacji społecznej uczestników projektów z zakresu aktywnej integracji, w tym uczestników podmiotów ekonomii społecznej (w tym m.in. poziom ubóstwa, korzystanie ze świadczeń, poziom integracji społecznej)? ▪ Jaka byłaby skala zmian sytuacji zawodowej uczestników projektów bez udziału w projekcie? ▪ Jakie czynniki wpływają na osiągane efekty, z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia?	▪ metoda wywiadu bezpośredniego (PAPI lub CAPI) ▪ pomiar na poziomie pracowników przedsiębiorstw społecznych (2018, 2021) - podejście minimalne niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów określone zostało przez MIIR w Załączniku 6 do <i>Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i> ▪ analiza wpływu interwencji na rozwój sektora ekonomii społecznej (podejście bazujące na teorii) ▪ oszacowanie trwałości miejsc pracy w oparciu o oszacowanie zmiany netto liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w przeliczeniu na pełen etat - podejście wymagające pozyskiwania szczegółowych danych nt. liczby i charakterystyki miejsc pracy w momencie utworzenia danego przedsiębiorstwa społecznego lub utworzenia miejsca pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych (dane pozyskiwane od przedsiębiorstw społecznych w ramach PI 3c). <u>źródła danych:</u> ▪ dane SSL w zakresie uczestników projektów, dotyczące ich sytuacji społeczno – ekonomicznej oraz zakresu otrzymanego wsparcia ▪ dane ze statystyki publicznej oraz JST ▪ dane dotyczące liczby i jakości miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach społecznych (dane pozyskiwane przez OWES lub operatora dotacji dla PS - UMWO) ▪ dane kontaktowe do pracowników przedsiębiorstw społecznych, którzy rozpoczęli pracę na utworzonych stanowiskach ▪ raporty z badań z tożsamych ewaluacji, w tym z ewaluacji przeprowadzonej w 2015 r. w zakresie włączenia społecznego i zawodowego zrealizowanego woj. opolskim		

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	- Jaka jest sytuacja osób i gospodarstw domowych korzystających z usług społecznych oraz ich otoczenia pod kątem sytuacji społecznej, poziomu aktywności zawodowej, majątkowej, dochodowej, zatrudnieniowej, jakości życia? - Jak oceniana jest trafność i użyteczność dofinansowanych usług społecznych pod względem: rodzaju usług, zakresu świadczonych usług (co wchodzi w usługę), rozkładu terytorialnego z punktu widzenia odbiorców i dostawców? - Jakie podmioty świadczą usługi społeczne oraz w jaki sposób zapewniona jest wysoka jakość wspieranych usług? - Jaka jest efektywność kosztowa inwestycji w usługi społeczne? - Jaki jest długoterminowy wpływ wspartych usług na trwałość i potencjał instytucjonalny? - Jaki jest stan koordynacji usług społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym? - W jakim stopniu inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną przyczyniły się do rozwoju regionalnego i lokalnego, w tym do zwiększenia dostępu do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych? <u>uzasadnienie:</u> Realizacja badania wynika z obowiązku monitorowania losów uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie oraz trwałości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych (Art. 5 i Aneks 1 Rozporządzenia dotyczącego EFS 1304/2013). Jego wyniki będą podstawą do szacowania następujących wskaźników rezultatu długoterminowego: <i>liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</i> <i>liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</i> <i>liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu</i>	- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) - wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność - dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych.		

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	▪ <i>liczba osób powyżej 54 roku życia, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu).</i> Ponadto poprawa dostępu do wysokiej jakości i niedrogich usług społecznych jest jednym z filarów strategii ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.			
8	<u>tytuł:</u> Ocena jakości i efektów realizacji OP IX Wysoka jakość edukacji w ramach RPO WO 2014-2020 <u>typ:</u> wpływu, on-going / ex-post <u>zakres:</u> OP VII: 8iv; OP IX: 10i, 10 iii, 10 iv; OP X: 10a <u>cel badania:</u> ocena efektów dotychczasowych działań w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3, usług edukacyjno – wychowawczych na rzecz dzieci do lat 5 oraz kształcenia ogólnego i zawodowego w województwie opolskim. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> ▪ Jaka jest dostępność do usług opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług edukacyjno – wychowawczych dzieci do lat 5 w regionie oraz jak zmieniła się po interwencji (w tym analiza terytorialna)? ▪ Jaki jest poziom trwałości nowoutworzonych miejsc wychowania przedszkolnego i utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w wyniku udzielonego wsparcia? ▪ Jak wzrosła dyspozycyjność rodziców małych dzieci (głównie kobiet) i jak przełożyło się to na wzrost ich aktywności na rynku pracy? ▪ Jaka jest użyteczność i skuteczność wsparcia pod kątem podniesienia u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy? ▪ Jaka jest rola technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i przygotowania do ich wykorzystania szkół oraz nauczycieli w budowaniu kompetencji kluczowych? ▪ W jakim stopniu wsparcie na rzecz szkolnictwa zawodowego wpłynęło na zwiększenie szans zatrudnienia przyszłych absolwentów na regionalnym rynku pracy?	<u>metodologia:</u> ▪ dwukrotny pomiar wskaźnika wskazanego w uzasadnieniu badania i pojedynczy w 2021 r. w zakresie pozostałych form wsparcia w ramach OP IX ▪ pomiar analiza efektywności kosztowej poszczególnych form opieki nad dzieckiem do lat 3 i 5 (analiza kosztów i korzyści) ▪ próba gospodarstw domowych, korzystających z opieki finansowanej z EFS oraz gospodarstw domowych z dziećmi do lat 3 / 5 ▪ badania jakościowe i ilościowe wśród przedstawicieli: JST, przedszkoli, szkół na poziomie kształcenia ogólnego i zawodowego, beneficjentów ▪ badania ilościowe wśród uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe. <u>źródła danych:</u> ▪ dane SSL w zakresie uczestników projektów, dotyczące ich sytuacji społeczno – ekonomicznej oraz zakresu otrzymanego wsparcia ▪ dane z baz danych statystyki publicznej oraz JST ▪ raporty z badań z tożsamych ewaluacji, w tym <i>Ewaluacji działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim</i> ▪ dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne) ▪ wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność ▪ dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych.	III-IV kwartał 2019 i III-IV kwartał 2021	200 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	- Jaki jest stopień dostosowania systemu kształcenia zawodowego w regionie do potrzeb specjalizacji regionalnych (w tym inteligentnych) oraz budowy jego konkurencyjności? - Jakie czynniki wpływają na osiągane efekty oraz jakie są bariery we wdrażaniu projektów (z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia)? - Jaka jest efektywność kosztowa osiąganych efektów? <u>uzasadnienie:</u> Jednym z priorytetów władz województwa opolskiego jest przeciwdziałanie trendom depopulacyjnym. Istotnym elementem strategii województwa jest ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych - dzieci w wieku do lat 3 i usług edukacyjno – wychowawczych - dzieci do lat 5. W ramach badania zweryfikowana zostanie wartość wskaźnika w RPO WO 2014-2020 pn.: <i>liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS.</i> Dodatkowo przygotowanie społeczeństwa do wymogów współczesnego rynku pracy wymaga zarówno działań na rzecz wysokiej jakości oferty edukacyjnej na każdym poziomie kształcenia, jak również zapewnienia odpowiedniego standardu infrastruktury edukacyjnej.			
HORYZONTALNE				
9	tytuł: <i>Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WO 2014-2020</i> <u>typ:</u> procesowa, on-going <u>zakres:</u> wszystkie OP <u>cel badania:</u> ocena kryteriów wyboru projektów oraz systemu wyboru projektów pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji RPO WO 2014-2020. <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> Czy system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców?	<u>metodologia:</u> - szczegółowa metodologia badania określona przez KJE w MIIR - odtworzenie logiki interwencji - analiza doświadczeń z realizacji okresu 2007-2013 - metody jakościowe i badania gabinetowe - metoda pozwalająca zmierzyć orientacyjny czas przygotowania pełnej dokumentacji przez wnioskodawcę - analiza kosztów i korzyści <u>źródła danych:</u> - dane IZ i IP RPO WO 2014-2020 (dokumentacja konkursowa, programowa i projektowa)	I – IV kwartał 2016	100 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	▪ Czy kryteria i system wyboru projektów przyjęty w programie wspierają projekty aktywnie przyczyniające się rozwiązania problemu depopulacji regionu opolskiego? ▪ W jakim stopniu kryteria i system wyboru projektów umożliwia wybór projektów wpisujących się w założenia systemu wsparcia specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji? ▪ Czy kryteria i system wyboru projektów w ramach poszczególnych działań i pomiędzy działaniami zapewnił wybór projektów wzajemnie komplementarnych? ▪ Czy zastosowanie kryteriów i systemu wyboru w ramach poszczególnych działań sprzyjało wyborowi projektów, które pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania? ▪ Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach oraz do wyboru projektów innowacyjnych o wyższym poziomie ryzyka? ▪ Czy rozplanowanie konkursów jest prawidłowe w kontekście potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców, cech projektów oraz celów działań i programu operacyjnego a także potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru (rozplanowanie w czasie oraz podział środków)? ▪ Czy system kryteriów i wyboru projektów oraz zasoby wykorzystane w ramach realizacji procesu oceny i wyboru projektów (analiza kosztów i korzyści) - zapewniają wybór projektów optymalnych z punktu widzenia logiki interwencji i celów RPO WO 2014-2020? ▪ Czy system kryteriów i wyboru projektów jest transparentny i bezstronny? <u>uzasadnienie:</u> Badanie kryteriów i systemu wyboru projektów zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytocznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>. Zakres badania obejmuje kluczowe elementy, determinujące w praktyce sukces / porażkę wdrażania PO.	▪ raporty końcowe z tożsamyh badań ▪ literatura fachowa ▪ dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych / jakościowych.		

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
10	Wykorzystanie wniosków podniesie skuteczność osiągania celów programu oraz sprawność jego wdrażania. tytuł: <i>Ewaluacja on-going dot. wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2014-2020</i> typ: procesowa, on-going zakres: wszystkie OP cel badania: ocena wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2014-2020. główne pytania ewaluacyjne: - W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WO 2014-2020 uwzględniana jest zasada promowania równości mężczyzn i kobiet oraz równości szans i niedyskryminacji? - W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WO 2014-2020 uwzględniana jest zasada zrównoważonego rozwoju? - W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WO 2014-2020 uwzględniane zostały kwestie zw. z ograniczeniem depopulacji w regionie (Program Specjalnej Strefy Demograficznej województwa opolskiego do 2020 r. jako obszar strategicznej interwencji RPO WO 2014-2020)? Odpowiedź na każde z ww. pytań powinna zostać udzielona biorąc pod uwagę: projektodawców i instytucje zaangażowane we wdrażanie PO oraz obszar wsparcia (np. gospodarka, infrastruktura, społeczeństwo). uzasadnienie: Badanie zasad horyzontalnych zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>, MIIR. Potrzeba badania została również wskazana w Umowie Partnerstwa. Uzasadnienie realizacji badania wynika także z Rozporządzenia Ogólnego w zakresie trzech zasad: równości szans kobiet i mężczyzn, równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zrównoważonego rozwoju.	metodologia: - badania jakościowe – gł. analiza danych zastanych - analiza sposobu wdrażania zasad horyzontalnych w ramach każdej OP RPO WO 2014-2020 na podstawie analizy projektów - wywiady z kluczowymi interesariuszami. źródła danych: - dane IZ i IP RPO WO 2014-2020 (dokumentacja konkursowa, programowa i projektowa) - raporty końcowe z tożsamych badań - literatura fachowa - dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych / jakościowych.	III-IV kwartał 2017	110 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
11	tytuł: <i>Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego RPO WO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania</i> typ: procesowa/wpływu, on-going zakres: wszystkie OP cel badania: ocena dot. postępu rzeczowego RPO WO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania. główne pytania ewaluacyjne: ▪ Jaka jest jakość projektów i ich wpływ na skuteczną i efektywną realizację celów PI RPO WO 2014-2020? ▪ Jaka jest trafność przyjętych kierunków wsparcia i ich aktualność w świetle zmieniającego się stanu i potrzeb administracji samorządowej oraz stopnia zaawansowania realizacji programu? ▪ Czy i w jakim zakresie występują zagrożenia w realizacji finansowej i rzeczowej poszczególnych priorytetów (przy zmieniającym się popycie na wsparcie)? ▪ Jaki jest wpływ realizowanego wsparcia na osiągnięcie przyjętych celów i rozwiązywanie problemów przy jednoczesnej ocenie efektywności poszczególnych typów interwencji? ▪ Które obszary w ramach OP RPO WO 2014-2020 i w jakim stopniu wymagają dalszego wsparcia (rodzaje projektów) do końca okresu programowania? ▪ W jaki sposób należy optymalnie ukierunkować (realokować) środki programu do końca okresu programowania? ▪ Które czynniki i narzędzia pozwolą zapewnić skuteczną i najbardziej efektywną realizację programu? uzasadnienie: Badanie dot. oceny postępu rzeczowego programów operacyjnych dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>, MliR.	metodologia: ▪ szczegółowa metodologia badania zostanie zaproponowana przez KJE w MliR. źródła danych: ▪ dane IZ i IP RPO WO 2014-2020 (dokumentacja konkursowa, programowa i projektowa) ▪ raporty końcowe z tożsamych badań ▪ dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych / jakościowych.	I - II kwartał 2019	100 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
12	tytuł: <i>Ewaluacja podsumowująca dotycząca systemu realizacji RPO WO 2014-2020</i> typ: procesowa/wpływu, on-going zakres: wybrane OP, w których wdrożono nowe rozwiązania systemowe cel badania: dokonanie oceny systemu realizacji RPO WO 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem nowych rozwiązań systemowych (nie praktykowanych w okresie 2007-2013). główne pytania ewaluacyjne: - W jakim stopniu system realizacji RPO WO 2014-2020 w zakresie funkcjonowania systemów wdrażania instrumentów finansowych, inwestycji zintegrowanych, itp. zapewnia realizację celów PO? - W jakim stopniu system realizacji RPO WO 2014-2020 w zakresie zasobów ludzkich, systemu informacji i promocji oraz systemu wdrażania zapewnia realizację celów PO? - Jaki jest wpływ i użyteczność badań ewaluacyjnych na doskonalenie RPO WO 2014-2020 (w tym analiza stanu wdrożenia rekomendacji oraz ich skutków, jakości badań, itp.)? uzasadnienie: Badanie systemu realizacji zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>, MliR. Z uwagi na porównywalność większości rozwiązań systemowych w RPO WO 2014-2020 do rozwiązań perspektywy okresu 2007-2013 niniejsza ewaluacja dot. będzie głównie nowych elementów systemu realizacji, w szczególności: ocenie funkcjonowania instrumentów finansowych, inwestycjach zintegrowanych.	metodologia: - badanie jakościowe - analiza danych zastanych i wywiady z kluczowymi interesariuszami źródła danych: - dane IZ i IP RPO WO 2014-2020 (dokumentacja konkursowa, programowa i projektowa) - raporty końcowe z tożsamych badań - dane pierwotne wynikające z przeprowadzonych badań ilościowych / jakościowych.	II-III kwartał 2020	60 000,00 zł
13	tytuł: <i>Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WO 2014-2020 oraz jego wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy województwa i realizację programu Specjalnej Strefy Demograficznej oraz celów Strategii Europa 2020</i> typ: wpływu, ex-post zakres: wszystkie OP	metodologia: - analiza danych wtórnych w szczególności pochodzących z systemu monitorowania - analiza udostępnionych przez MliR danych dot. efektów makroekonomicznych związanych z wpływem programu na sytuację społeczno-gospodarczą województwa - badania jakościowe oraz analiza danych zastanych	II-III kwartał 2022	120 000,00 zł

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
	<u>cel badania:</u> dokonanie podsumowania dotychczasowych efektów realizacji RPO WO 2014-2020 oraz oceny wpływu makroekonomicznego programu na rozwój społeczno-gospodarczy województwa i realizację celów Strategii Europa 2020 <u>główne pytania ewaluacyjne:</u> ▪ Jakie są efekty poszczególnych OP RPO WO 2014-2020 i wpływu programu na zmiany wskaźników rezultatu strategicznego oraz pod kątem wpływu programu na realizację celów Strategii Europa 2020? ▪ Jaki był wpływ RPO WO 2014-2020 na: sytuację demograficzną w regionie, wdrażanie inteligentnych specjalizacji regionalnych, zróżnicowanie społeczno-gospodarcze w przestrzeni regionu? ▪ Jaki był wpływ realizacji RPO WO 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa opolskiego, w tym w szczególności na: rynek pracy i poziom PKB oraz inne, wybrane wskaźniki uzyskane w procesie prognozowania makroekonomicznego? <u>uzasadnienie:</u> Badanie podsumowujące efekty programu operacyjnego zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>, MliR. Badanie to realizuje także zapisy Rozporządzenia Ogólnego art. 114 ust 2: „Do dnia 31 grudnia 2022 r. instytucje zarządzające przekazują Komisji, w odniesieniu do każdego programu operacyjnego, sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, przedstawiając omówienie przekazanych informacji oraz art. 54 ust 1: „...Wpływ programów jest ewaluowany w świetle zadań każdego z EFSI w odniesieniu do wymiernych celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, i z uwzględnieniem wielkości programu, w odniesieniu do PKB oraz poziomu bezrobocia na terenie objętym programem...”	▪ synteza dotychczas zrealizowanych ewaluacji i analiz. <u>źródła danych:</u> ▪ dane pochodzące z SL 2014 (w tym dot. faktycznej i planowanej realizacji RPO WO 2014-2020) ▪ zebrane i przeanalizowane badania ewaluacyjne oraz inne analizy prowadzone np. w ramach regionalnego obserwatorium terytorialnego ▪ dane z systemu monitorowania ▪ własne badania jakościowe.		

BADANIA EWALUACYJNE ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH RPO WO 2014-2020				
Lp.	Tytuł, cel i ogólny zakres ewaluacji wraz z głównymi pytaniami ewaluacyjnymi i uzasadnieniem	Ogólny zarys metodologii wraz z zakresem i źródłem danych niezbędnych do realizacji badania	Ramy czasowe	Planowany budżet
14	tytuł: <i>Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+ w województwie opolskim</i> typ: wpływu/procesowa, ex-ante zakres: wszystkie OP cel badania: dokonanie ewaluacji ex ante realizacji programu operacyjnego w kolejnej perspektywie finansowej główne pytania ewaluacyjne: MliR uwzględniając dotychczasowe doświadczenia i wymagania KE przygotuje w tej kwestii stosowne zalecenia. uzasadnienie: Realizacja niniejszej ewaluacji jako warunek przyjęcia dokumentu strategicznego na kolejną perspektywę finansową.	metodologia: ▪ analiza wyników badań ewaluacyjnych okresu 2014-2020 ▪ badania jakościowe oraz analiza danych zastanych ▪ synteza dotychczas zrealizowanych badań i analiz w ramach Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego. źródła danych: ▪ dane pochodzące z SL 2014 ▪ zebrane i przeanalizowane badania ewaluacyjne oraz inne analizy prowadzone np. w ramach regionalnego obserwatorium terytorialnego ▪ dane z systemu monitorowania Szczegóły ww. zakresie doprecyzowane zostaną na podstawie zaleceń MliR.	I-III kwartał 2020	100 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warsztatów w ramach pilotażu planu ewaluacji RPO WO 2014-2020, *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, dz. cyt., s. 21-22 oraz *Wniosków i rekomendacji dot. procesu planowania*, opracowanych na zlecenie MliR przez Wykonawców: WYG/PSDB & Centrum Analiz i Ewaluacji Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2015.

Załącznik 1

Wskaźniki rezultatu w ramach RPO WO 2014-2020

OP	PI	Cel szczegółowy PI	Wskaźnik strategiczny							
			Nr	Nazwa wskaźnika	j.m.	Kategoria regionu	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częst. pomiaru
OP I	1a	Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej	1aR1	<i>Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB</i>	%	Słabiej rozwinięty	0,2 (2012)	0,52	GUS	corocznie
	1b	Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	1bR1	<i>Nakłady na B+R ponoszone przez organizacje gospodarcze</i>	%	Słabiej rozwinięty	0,16 (2011)	0,37	GUS	corocznie
			1bR2	<i>Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej</i>	%	Słabiej rozwinięty	8,40 (2012)	10,50	GUS	corocznie
OP II	3a	Lepsze warunki do rozwoju MSP	3aR1	<i>Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB</i>	%	Słabiej rozwinięty	8,7 (2011)	9,03	GUS	corocznie
	3b	Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MSP	3bR1	<i>Wartość eksportu w regionie</i>	mld PLN /rok	Słabiej rozwinięty	1,18 (2013)	2,02	Izba Celna w Opolu	corocznie
	3c	Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MSP	3cR1	<i>Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług</i>	%	Słabiej rozwinięty	15,05 (2013)	17,68	GUS	corocznie
OP III	4a	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych	4aR1	<i>Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem</i>	%	Słabiej rozwinięty	4 (2012)	6,96	GUS	corocznie
	4b	Zwiększona efektywność energetyczna MSP	4bR1	<i>Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB</i>	GW h	Słabiej rozwinięty	0,14 (2011)	0,10	GUS	corocznie
	4c	Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym	4cR1	<i>Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe dla budynków mieszkalnych w przeliczeniu na jednostkę kubatury</i>	GJ/dm ³	Słabiej rozwinięty	109,38 (2012)	99,97	GUS	corocznie
			4cR2	<i>Sprzedaż energii cieplnej do urzędów i instytucji</i>	GJ	Słabiej rozwinięty	956958 (2012)	809976	GUS	corocznie
	4e	Lepsza jakość powietrza poprzez wsparcie transportu publicznego	4eR1	<i>Poziom emisji PM10 i PM2.5</i>	Mg/rok	Słabiej rozwinięty	16 602 (2011)	14559	POP	co 3 lata
			4eR2	<i>Przewozy pasażerów komunikacją miejską w przeliczeniu na jednego mieszkańca obszarów miejskich</i>	szt.	Słabiej rozwinięty	48,32 (2012)	51,23	GUS	corocznie
OP IV	5b	Zwiększona ochrona ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych, w szczególności powodziowych	5bR1	<i>Pojemność obiektów małej retencji wodnej</i>	da m ³	Słabiej rozwinięty	48358 (2012)	54210	GUS	corocznie
		Zwiększona skuteczność reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych		<i>Liczba jednostek OSP włączonych do KSRG</i>	szt.	Słabiej rozwinięty	138 (2014)	157	KW PSP	corocznie
OP V	6a	Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie	6aR1	<i>Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów</i>	%	Słabiej rozwinięty	12,9 (2013)	60,23	GUS	corocznie
	6b	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych	6bR1	<i>Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków</i>	%	Słabiej rozwinięty	68,7 (2012)	73,7	GUS	corocznie

OP	PI	Cel szczegółowy PI	Wskaźnik strategiczny							
			Nr	Nazwa wskaźnika	j.m.	Kategoria regionu	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częst. pomiaru
	6c	Zwiększona dostępność zasobów kulturowych regionu	6cR1	Liczba korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców	os.	Słabiej rozwinięty	265 (2013)	363	GUS	corocznie
	6d	Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie	6dR1	Liczba ustanowionych planów ochrony dla opolskich rezerwatów przyrody	szt.	Słabiej rozwinięty	7 (2013)	36	RDOŚ	corocznie
OP VI	7b	Zwiększona dostępność transportowa obszarów kluczowych dla rozwoju regionu oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach	7bR1	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej - liczony na bazie WMDT)	n/d	Słabiej rozwinięty	34,47 (2013)	38,23	MIIR	od 2013 r./co 2-3 lata
	7d	Zwiększony udział transportu kolejowego w przewozach towarowych i pasażerskich w regionie oraz poprawa jakości kolejowego transportu zbiorowego	7dR1	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej - liczony na bazie WMDT)	n/d	Słabiej rozwinięty	28,71 (2013)	47,35	MIIR	od 2013 r./co 2-3 lata
OP VII	8i	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	CR04	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	%	Słabiej rozwinięty	53 (2013)	53	SL 2014	1/rok
			CR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	30 (2013)	30	SL 2014	1/rok
			85R1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	Słabiej rozwinięty	2 810 (2014)	1675	monitoring prowadzony w oparciu o informacje od osób, które założyły działalność gospodarczą w ramach projektu	1/rok
			CR06	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	%	Słabiej rozwinięty	28,9 (2012)	50,9	ewaluacja	2 razy
			85R2	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	%	Słabiej rozwinięty	48 (2013)	60	ewaluacja	2 razy
	8iii	Wzrost liczby trwałych miejsc pracy powstałych dzięki środkom przekazany na założenie działalności gospodarczej	87R1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	Słabiej rozwinięty	2041 (2014)	867	monitoring prowadzony w oparciu o deklaracje osób, które założyły działalność gospodarczą w ramach projektu	1/rok
			87R2	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw	%	Słabiej rozwinięty	48 (2013)	60	ewaluacja	2 razy

OP	PI	Cel szczegółowy PI	Wskaźnik strategiczny							
			Nr	Nazwa wskaźnika	j.m.	Kategoria regionu	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częst. pomiaru
	8v	Dostosowanie potencjału przedsiębiorstw MSP i kwalifikacji ich pracowników do potrzeb regionalnej gospodarki		<i>działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego</i>						
			89R1	<i>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	95 (2013)	95	SL 2014	1/rok
			89R2	<i>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie</i>	%	Ślabiej rozwinięty	60 (2013)	80	SL 2014	1/rok
			CR07	<i>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	7 (2013)	7	ewaluacja	2 razy
	8vi	Poprawa adaptacyjności pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia i zwolnionych do nowych warunków zawodowych	89R3	<i>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</i>	%	Ślabiej rozwinięty	67 (2013)	67	SL 2014	1/rok
			80R1	<i>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</i>	%	Ślabiej rozwinięty	51 (2013)	58	SL 2014	1/rok
		Przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy osób w wieku aktywności zawodowej dzięki realizacji programów zdrowotnych	80R2	<i>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne</i>	os.	Ślabiej rozwinięty	49 380 (2012)	60180	SL 2014	1/rok
			88R3	<i>Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS</i>	%	Ślabiej rozwinięty	100 (2013)	90	ewaluacja	2 razy
	8iv	Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 i możliwości zatrudnienia/kontynuowania zatrudnienia osób sprawujących nad nimi opiekę	88R2	<i>Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	73 (2014)	95	SL 2014	1/rok
			88R1	<i>Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	73 (2014)	73	SL 2014	1/rok
			97R1	<i>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które deklarują wzrost jakości życia dzięki interwencji EFS</i>	%	Ślabiej rozwinięty	67 (2013)	95	SL 2014	1/rok
OP VIII	9iv	Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych w regionie	97R2	<i>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu</i>	szt.	Ślabiej rozwinięty	11 (2013)	500	SL 2014	1/rok
	9i	Wzrost gotowości do podjęcia zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w regionie dzięki aktywnej integracji	94R1	<i>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	30 (2014)	30	SL 2014	1/rok
			94R2	<i>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu</i>	%	Ślabiej rozwinięty	40,8 (2014)	40	SL 2014	1/rok

OP	PI	Cel szczegółowy PI	Wskaźnik strategiczny							
			Nr	Nazwa wskaźnika	j.m.	Kategoria regionu	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częst. pomiaru
OP IX	9v	Wzrost zatrudnienia w ramach regionalnego sektora gospodarki społecznej	9WR1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	%	Słabiej rozwinięty	37,55 (2013)	20	SL 2014	1/rok
			94R3	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	%	Słabiej rozwinięty	21,8 (2012)	26,20	ewaluacja	2 razy
			9WR1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	%	Słabiej rozwinięty	37,55 (2013)	20	SL 2014	1/rok
			98R1	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	Słabiej rozwinięty	132 (2014)	168	SL 2014	1/rok
			98R2	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	%	Słabiej rozwinięty	56,98 (2012)	60	ewaluacja	2 razy
	10i	Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej	01R1	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	%	Słabiej rozwinięty	58 (2011)	90	ewaluacja	2 razy
			01R3	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	95 (2013)	95	SL 2014	1/rok
		Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, w szczególności ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	01R2	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	%	Słabiej rozwinięty	89 (2014)	89	ewaluacja	2 razy
			01R3	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	95 (2013)	95	SL 2014	1/rok
			01R4	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	80 (2014)	85	SL 2014	1/rok
			01R5	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	%	Słabiej rozwinięty	100 (2012)	100	SL 2014	1/rok
			01R6	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	%	Słabiej rozwinięty	100 (2013)	100	SL 2014	1/rok
	10iv	Zwiększenie szans zatrudnienia przyszłych absolwentów kształcenia i szkolenia na regionalnym rynku pracy poprzez poprawę efektywności kształcenia i szkolenia zawodowego	BIR1	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	%	Słabiej rozwinięty	60 (2012)	60	ewaluacja	2 razy

OP	PI	Cel szczegółowy PI	Wskaźnik strategiczny							
			Nr	Nazwa wskaźnika	j.m.	Kategoria regionu	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częst. pomiaru
			BIR2	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	95 (2013)	95	SL 2014	1/rok
			BIR3	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	%	Słabiej rozwinięty	100 (2013)	100	SL 2014	1/rok
			BIR4	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	%	Słabiej rozwinięty	30 (2013)	30	SL 2014	1/rok
	10iii	Poprawa kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w zakresie rozwoju umiejętności TIK i znajomości języków obcych	03R1	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	84 (2014)	84	SL 2014	1/rok
			03R2	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	90 (2014)	90	SL 2014	1/rok
			03R3	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	84 (2014)	84	SL 2014	1/rok
			03R4	Liczba osób z terenów wiejskich, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	%	Słabiej rozwinięty	83 (2014)	83	SL 2014	1/rok
	OP X	2c	Większa dostępność e-usług publicznych	2cR1	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)	%	Słabiej rozwinięty	brak (2013)	brak	GUS
9a		Lepsze dostosowanie infrastruktury zdrowotnej do wyzwań demograficznych regionu	9aR1	Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej przypadających na jednego mieszkańca	szt.	Słabiej rozwinięty	6,21 (2012)	6,84	GUS	corocznie
		Lepsze dostosowanie infrastruktury społecznej do wyzwań demograficznych regionu	9aR2	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	tys. szt.	Słabiej rozwinięty	27,9 (2012)	25,30	GUS	corocznie
9b		Poprawa jakości życia mieszkańców oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia na obszarach miejskich	9bR1	Wskaźnik zatrudnienia w miastach	%	Słabiej rozwinięty	47,5 (2013)	52,68	GUS	corocznie
10a		Lepsze warunki kształcenia zawodowego	0aR1	Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe	%	Słabiej rozwinięty	71,06 (2013)	79,62	OKE	corocznie

Załącznik 2

Wzór deklaracji obiektywności i poufności

DEKLARACJA OBIEKTYWNOŚCI I POUFNOŚCI

.....
(nazwa Zespołu Zadaniowego ds. ewaluacji ...)

dot. badania ewaluacyjnego pn.
.....

Ja niżej podpisany(a), niniejszym wyrażam zgodę na udział w pracach *Zespołu Zadaniowego ds. ewaluacji*
.....

Ponadto, deklaruję, że powierzone mi zadania będę wykonywał(a) w sposób uczciwy i bezstronny w całym procesie realizacji ww. badania ewaluacyjnego.

Mój wkład w dokumentację, w której przygotowanie będę zaangażowany(a) będzie obiektywny. Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich przekazanych mi informacji i dokumentów, powierzonych mi lub opracowanych przeze mnie i będę w pełni respektować zasady uczciwej konkurencji, w szczególności przez unikanie sformułowań i warunków faworyzujących jakiegokolwiek Wykonawcę badania w trakcie przygotowywania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub zaproszenia do złożenia ofert, mających na celu wyłonienie Wykonawcy badania ewaluacyjnego i zgadzam się na wykorzystywanie ich jedynie w celach związanych z pracą w *Zespole Zadaniowym ds. ewaluacji*
.....

Jednocześnie zobowiązuję się nie pomagać i nie wiązać się z żadnym z wykonawców odpowiadających na zaproszenie w wyżej wymienionym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub zaproszeniu do złożenia ofert.

Imię i nazwisko:
(czytelnie)

Podpis:

Data:

Załącznik 3

Wzór deklaracji poufności Ewaluatora

DEKLARACJA POUFNOŚCI EWALUATORA

Zgadzam się na zachowanie poufności i tajności odnośnie jakichkolwiek informacji czy dokumentów przekazanych przez Zamawiającego lub odkrytych przeze mnie oraz przygotowanych przeze mnie w trakcie i w związku z prowadzeniem badania ewaluacyjnego pn.

.....

Zgadzam się, że informacje te będą wykorzystane jedynie do celów oceny (ewaluacji) i nie zostaną ujawnione osobom trzecim. Zgadzam się również nie zatrzymywać kopii informacji, dostarczonych mi, w szczególności objętych ochroną danych osobowych, prawem autorskim i tajemnicą przedsiębiorstwa/handlową. Zobowiązuję się zwrócić wszystkie udostępnione mi kopie po ich wykorzystaniu do przeprowadzenia ewaluacji.

Imię i nazwisko:
(czytelnie)

Podpis:

Data:

Załącznik 4

Wzór kart oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego

KARTA OCENY PROCESU I WYNIKÓW ZEWNĘTRZNEGO BADANIA EWALUACYJNEGO

Tytuł ewaluacji							
Instytucja zlecająca badanie							
Wykonawca/y badania							
Koszt badania							
Termin realizacji (data rozpoczęcia i zakończenia)							
Obszar ewaluacji ⁴⁹							
Informacje dodatkowe ⁵⁰							
Data przeprowadzenia oceny jakości badania							
Kryteria oceny badania ewaluacyjnego		Niedostatecznie	Słabo	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze	Uwagi / uzasadnienie
1	Stopień osiągnięcia celów badania						
2	Zastosowana metodologia						
3	Wiarygodność danych						
4	Jakość analizy i wniosków						
5	Przejrzystość raportu końcowego oraz innych produktów opracowanych w ramach procesu						
6	Ocena użyteczności produktów ze szczególnym uwzględnieniem rekomendacji						
7	Ocena współpracy z wykonawcą badania						
8	Ocena współpracy z innymi podmiotami w trakcie realizacji badania						

⁴⁹ Wg. klasyfikacji, sformułowanej w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, a mianowicie: metodologia badań ewaluacyjnych (dot. badań skupiających się na ewaluacji jako takiej oraz metodologii stosowanych w ramach tego procesu); polityki horyzontalne; system realizacji polityki spójności (z wyłączeniem informacji i promocji); informacja i promocja; rozwój regionalny i lokalny (badania nie dające się zaklasyfikować do innych obszarów tematycznych, może odnosić się także do badań w zakresie rozwoju miast, obszarów wiejskich); innowacyjność oraz badania i rozwój; społeczeństwo informacyjne; technologie informacyjno-komunikacyjne; przedsiębiorczość; energetyka; środowisko; transport; edukacja; kultura; turystyka i rekreacja; zdrowie; rynek pracy; włączenie społeczne; sprawność administracji (dot. tematu sprawności administracji sensu largo, tzn. w oderwaniu od systemu realizacji polityki spójności).

⁵⁰ W tym polu mogą zostać zawarte informacje na temat dodatkowych, istotnych kwestiach organizacyjnych (np. opóźnienia w realizacji, przyznane kary umowne, itp.).

KARTA OCENY PROCESU I WYNIKÓW WEWNĘTRZNEGO BADANIA EWALUACYJNEGO

Tytuł ewaluacji							
Instytucja zlecająca badanie							
Termin realizacji (data rozpoczęcia i zakończenia)							
Obszar ewaluacji ⁵¹							
Informacje dodatkowe ⁵²							
Data przeprowadzenia oceny jakości badania							
Kryteria oceny badania ewaluacyjnego		Niedostatecznie	Słabo	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze	Uwagi
1	Stopień osiągnięcia celów badania						
2	Zastosowana metodologia						
3	Wiarygodność danych						
4	Ocena współpracy z innymi podmiotami w trakcie realizacji badania						

⁵¹ Jw.

⁵² Jw.

Załącznik 5
Tabela rekomendacji

TABELA REKOMENDACJI

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program Operacyjny	Instytucja zlecająca badanie	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia	Bieżący status rekomendacji
1.												
n.												